Charles Perrault

Gåsemors Eventyr

Oversat af
Christian Winther

Med illustrationer af
Gustave Doré

Charles Perrault

Gåsemors eventyr

Illustreret af Gustave Doré

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Charles Perrault: *Gåsemors eventyr* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Charles Perrault: *Gåsemors eventyr* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Charles Perrault og hans eventyr

Charles Perrault, som har opskrevet disse ni eventyr i den form, hvori de her gives på dansk, er født den 12. januar 1628; han døde den 16. maj 1703.

Han studerede retsvidenskaben, tog licentiatgraden i Orleans 1651 og blev så en dygtig advokat, hvilken stilling han dog senere forlod, uden at forlade studierne. Men ved siden af omfattende litterære beskæftigelser lagde han, ligesom hans broder, lægen Claude Perrault, sig efter tegning og blev en meget duelig arkitekt, hvis medvirken Ludvig den Fjortendes almægtige minister, Colbert, der var overintendant for de kongelige bygninger, hyppigt og med held benyttede.

Midt i alle de kabaler og intriger, som altid var virksomme i hin tids højere samfundslag, og af som også Perrault måtte døje meget under, hævdede han bestandigt en besindig, human, beskeden, men dog energisk holdning.

Han brugte Colberts gunst, men han misbrugte den aldrig. Et bevis på sin yndest gav denne store statsmand Perrault, da den af kongen indkaldte italienske bygmester og billedhugger, Bernini, misfornøjet havde forladt Frankrig, og Colbert fik kongen til at give afkald på den fremmedes plan f.eks. til facaden til Louvre. Han forelagde nemlig kongen to planer, den ene af en vis Levau og den anden af brødrene Perrault. Colbert gav sig i sine udtalelser om disse planer mine af at foretrække Levaus, da han kendte sin herre og vidste, hvad følgen ville blive. Kongen,

der aldrig ville synes at have ladet sig påvirke eller bestemme af en andens dom, udbrød derfor begejstret; "Nej, jeg vælger den anden plan, den forekommer mig smukkere og meget mere majestætisk."

Foruden denne og flere andre planer til bygninger har begge brødrene Perrault givet tegninger og udkast til en stor del af de arbejder, som smykker haven ved slottet i Versailles.

Charles Perrault søgte – som det den gang var skik og brug – en ledig stol i L'Académie Française, men en anden blev foretrukket for ham. Siden blev han, uden at søge, udnævnt til medlem af dette litterært-aristokratiske samfund. Ved sin optagelse ytrede han i sin tale, at for fremtiden ville det ikke være af vejen, "om akademiets døre ved optagelser stod åbne for publikum, hvorimod det var meget rigtigt, at de var lukkede, når Academiet arbejdede på ordbogen." Det gik nemlig dermed, som andre steder, utilbørligt langsomt.

Perraults litterære virksomhed var meget stor. Af hans mange såvel prosaiske som versificerede værker, hvilke sidste vandt meget bifald i den forfinede og forkælede verden, de blev forelagt, må især fremhæves et digt (Siècle de Louis XIV), som han oplæste i Akademiet, da dette var samlet for at tilkendegive sin glæde over kongens helbredelse efter en farlig operation. Digtet vakte stor opsigt, både bifald og mishag. Forfatteren havde nemlig her taget sig den efter datidens anskuelse utilbørlige frihed at fremhæve de nyere, "moderne" kunstneres og forfatteres fortrin i sammenligning med de såkaldte klassikere. Digtet vandt i selve Akademiet stort bifald; men dette held opbragte i den grad digteren og satirikeren Boileau Despréaux, at han i forsamlingen lydeligt erklærede, at det var skændigt, at sligt der blev oplæst, som nedsatte oldtidens –

verdens største mænd. Et andet medlem af Akademiet, biskop Huet, tog dog heraf anledning til at bede Boileau at tie stille; "thi," sagde han, "er der nogen, hvem det tilkommer at forsvare de gamle, så er det mig; jeg forstår dem bedre end Boileau. Desuden er vi her kun for at høre". Af ærgrelse over dette nederlag lavede Boileau flere epigrammer, som skulle krænke og fornærme Perrault, men som ikke i mindste måde forandrede dennes anskuelse af sagen selv. Racine og flere andre ytrede den mening, at Perrault kun for spøgs skyld havde udtalt sig således om klassikerne; men denne antagelse var ham i den grad imod, at han tog den beslutning omstændeligt i prosa at fremsætte og udvikle sin alvorlige mening.

Uden at tage sig den forbitrelse nær, som uforbeholdent ytrede sig imod ham, udgav han da i året 1688 det første bind af sin "Sammenstilling af de gamle og de nyere" (Parallèle des anciens et des modernes), hvori han stringent yderligere forsvarede og hævdede angående de såkaldte klassikere de anskuelser, som han havde udtalt i sit digt "Siècle de Louis XIV".

Allerede det første bind, som blev efterfulgt af tre andre, vakte en frygtelig skandale. Alle, på en enkelt undtagelse nær, var ham på nakken. Det var atter Boileau, som især tog sig sagen til hjerte. På den plumpeste og råeste måde søgte han at tilintetgøre Charles Perrault. Denne bevarede under disse strenge anfægtelser den højeste grad af mådehold og sømmelighed. Og da striden var endt, og der, ved andres mellemkomst, var bevirket en slags forsoning mellem de to vigtigste kæmper, Perrault og Boileau, viste den første i sine senere arbejder den samvittighedsfuldeste upartiskhed med hensyn til sine modstandere og deres litterære virksomhed.

Da Perrault var halvtreds år gammel, trak han sig ganske tilbage fra det offentlige liv og helligede videnskaben og sin familie al sin tid og flid.

I året 1697 udgav han en samling eventyr under titel: "Contes de ma mère l'oye". På titelbladet stod hans søns navn, Perrault d'Armancourt. Denne søn var dengang kun ti år gammel, og man har ment, at Perrault har sat hans navn både på titelbladet og under tilegnelsen til "Mademoiselle", regentens søster, bevæget dertil måske af en svaghed, – en vis undseelse. Nogle af disse eventyr havde han nemlig tidligere udgivet i en meget smuk poetisk form; men han havde da også både af Boileau og andre måttet høre ilde for at have kunnet nedlade sig til sligt.

At en mand som Perrault, med en så mangesidig begavelse, skulle have haft et lukket øje for den sunde, naive poesi, der naturligt spirer og lever i et folk, kan man vel ikke forudsætte. Han viste jo også, at dette ikke var således, ved sine med kærlighed mesterligt versificerede eventyr. Men hans kærlighed til denne side af det folkelige liv træder dog tydeligst frem ved udgivelsen af "Contes de ma mère l'oye" eller, som de også betitles, "Contes de fées".

Charles Perrault synes altså, når man tager hensyn både til hans *Parallèle des anciens et des modernes* og til hans *Contes de fées*, at have i sin tid været, hvad man nu i vort gade- eller salonsprog ville kalde en fremskridtsmand. Thi at også udgivelsen af disse fortællinger, som i umindelige tider hidtil kun havde haft liv i "ammestuerne", hvor ammer eller bedstemødre med troskab foredrog dem i den traditionelle form for et ungt, taknemmeligt auditorium, måtte vække stor forargelse hos datidens smagsdommere, der lå på knæ for klassikerne og næsegrus for deres egne æstetiske dogmer, – det var jo ikke andet, end hvad

der kunne ventes. Imidlertid gjorde den almene sunde sans her, som næsten over alt, sig gældende, og Perraults fe-historier blev læst og beundret og elsket af alverden.

Kun enkelte, endogså velvillige kritikere fandt noget at udsætte på det lille værk. Én af disse f. eks. udtrykker sig omtrent således: "Perrault har i vore dage næsten fornyet fe-historierne. Men det lader til, at han har skilt sig ved dette arbejde med alt for megen tørhed (sécheresse). Lidt mere åndrighed – (vittighed?) – lidt mere naivitet ville have gjort vidunderligt godt".

Hvad denne smagsdommer kalder tørhed, er netop et fortrin, som vi nu om stunder vil påskønne, det er nemlig den tro gengivelse af disse fortællinger sådan, som de den gang levede på folkets læber. Et "spirituelt" broderi ville jo aldeles have forvansket deres karakter. Trods alle satirer, trods alle alvorlige indvendinger fra det højeste æstetiske tribunal, købte og læste alverden den lille samling, og et samfund, som havde sat sig til opgave at forskaffe de lavere samfundslag uskyldig og underholdende læsning, optog disse fortællinger senere i sine hæfter, der på grund af omslagets farve fik det nu verdensbekendte navn: *Bibliothèque bleue.*

Af selve den lille bog skal der, efter angivelse af den bekendte litterat Paul Lacroix (Jacob, Bibliophile), indtil vor tid være udkommet henved 700 franske udgaver.

Eventyrene er oversat til de fleste europæiske sprog; også på dansk foranstaltede den flittige N. T. Bruun en vellykket oversættelse. Han har endogså gjort sig den ulejlighed metrisk at gengive de versificerede, såkaldte "moralitées", hvilke Perrault sandsynligvis, som en tribut til hans tids opfattelse, har troet det

nødvendigt at ende hvert eventyr med. Disse vers findes ikke i den oversættelse, som her foreligger.

De fleste eventyr, som fortaltes og fortælles for børn, har i Europa deres oprindelse fra Østerland, og navnlig er det vestlige Europa i denne henseende stærkt påvirket af de i Spanien, ja, selv i Frankrig fremtrængte arabere. Meget af denne art har fundet vej til alle de øvrige europæiske lande, men over alt har hvert folks sæder og levevis forskelligt nuanceret formen af de naive digtninger.

De her meddelte fortællinger har man underkastet en streng historisk kritik som søger at bevise, hvilket fædre- eller fødeland de har, og som adskiller dem noget fra de lignende fremtoninger, der grænser til Orienten eller hidrører fra arabernes indflydelse fra Spanien. Jeg vil ikke videre omtale, at man har gjort sig den overflødige besvær at ville bevise, at disse fortællinger ikke er Perraults egen opfindelse. At opfindelsen ikke tilhører Perrault, det er vist nok; men at heller ikke formen egentligt ganske er hans, må synes os at være et fortrin – en fortjeneste af ham. Denne består jo i at have bevaret noget overleveret i den oprindelige form, uforvansket af utidige tilsætninger.

Baron Walkenaer, membre de l'Institut, udgav anonymt i året 1826 en afhandling, hvori han med et meget lærd apparat gør rede for, hvorfra disse eventyr må stamme. Resultatet af hans undersøgelser, hvilket synes meget antageligt, er dette, at eventyrene af denne art og karakter har deres fødsel og barndom i Wales. Derfra er de, i medfør af sproget, vandret over til Bretagne (Armorica). I Wales skulle de have været opfindelser af de der omvandrende – såkaldte – barder, der levede af at fortælle folk underholdende historier. Og i Bretagne, og derfra

udvandrede til hele Frankrig, levede de blandt folket, navnlig i ammestuerne og ved bedstemødres fodskammel.

Er den ovennævnte forfatters bevisførelse rigtig, så må de fleste af Charles Perraults eventyr kunne regne deres aner fra det 9.-13. århundrede; hvilken sætning han synes at godtgøre ved citater af walisiske forfattere fra hin fjerne tid.

Den nærværende danske udgave af Charles Perraults eventyr, som Forlagsbureauet i København her har foranstaltet, er, som man vil se, forsynet med den renommerede tegner Gustave Dorés, billeder, hvilke vel ville kunne tale for sig selv.

THEATRE

Den lille Rødhætte

Der var engang en lille landsbypige, den smukkeste, man kunne se for sine øjne; hendes moder var rasende indtaget af hende, og hendes bedstemoder endnu meget mere. Den gode bedstemoder lod hende sy en lille rød hætte, som klædte hende så godt, at alle mennesker kaldte hende den lille Rødhætte.

Da hendes moder engang havde bagt pandekager, sagde hun til hende: "Nu skal du gå hen og se til, hvorledes din bedstemoder har det; for jeg har hørt, at hun skulle være upasselig. Bring hende pandekager og denne lille krukke smør."

Den lille Rødhætte begav sig straks på vejen til sin bedstemoder, som boede i en anden landsby. Da hun kom igennem en skov, mødte hun den gode herr Ulv, som straks fik megen lyst til at spise hende; men han turde ikke, fordi der var flere brændehuggere i nærheden i skoven. Han spurgte hende, hvor hun skulle hen.

Det stakkels pigebarn, som ikke vidste, hvor farligt det var at stå stille og høre på en ulv, svarede: "Jeg skal hen og se til min bedstemoder og bringe hende pandekager og en lille krukke smør fra min moder."

"Bor hun langt herfra?" spurgte ulven.

"Ja, hun gør," svarede den lille Rødhætte; "hun bor dernede, på den anden side møllen, som du kan se der, ved det første hus i landsbyen."

"Ja så!" vedblev ulven, "så vil jeg også gå hen og se til hende; jeg vil nu gå denne vej, så kan du gå ad den anden, og så skal vi se, hvem der kommer først."

Ulven gav sig til at løbe, det bedste han kunne, ad den korteste vej; og den lille pige gik den længste vej og morede sig med at plukke nødder, at fange sommerfugle og binde urtekoste af de små blomster, som hun så undervejs.

Ulven var ikke længe om at komme til bedstemoderens hus; han banker på; tik, tik!

"Hvem er det?"

"Det er din datterdatter, den lille Rødhætte," sagde ulven med forstilt stemme; "hun bringer dig pandekager og en lille krukke smør fra moder."

Den gode bedstemoder lå i sin seng, da hun ikke befandt sig ret vel, og hun råbte derfor: "Træk i snoren, så springer klinken."

Ulven trak i snoren, og døren gik op.

Han kastede sig over den gode gamle kone og slugte hende på et øjeblik; for han havde i hele tre dage ikke fået noget at æde. Derpå lukkede han døren og lagde sig i bedstemoderens seng og ventede på den lille Rødhætte; og nogen tid efter kom hun også og bankede på døren; tik, tik!

"Hvem er det?"

Den lille Rødhætte, som hørte ulvens grove stemme, blev først lidt bange; men da hun troede, at hendes bedstemoder måtte være forkølet, så svarede hun: "Det er din datterdatter, den lille Rødhætte, som bringer dig pandekager og en lille krukke smør fra moder."

Ulven råbte, idet han gjorde sin stemme så fin som muligt: "Træk i snoren, så springer klinken." Den lille Rødhætte trak i snoren, og døren gik op. Da ulven så hende komme ind, skjulte han sig under tæppet i sengen og sagde til hende: "Sæt kagerne og den lille krukke smør på hylden og kom og læg dig hos mig."

Den lille Rødhætte klædte sig af og ville til at lægge sig i sengen; men her blev hun meget forbavset ved at se, hvorledes hendes bedstemoder så ud, når hun ingen klæder havde på.

Hun sagde: "Men, bedstemoder! hvor du har lange arme!"

"Det er for bedre at kunne omfavne dig, mit barn!"

"Men, bedstemoder! hvor du har lange ben!"

"Det er for at kunne løbe raskere, mit barn!"

"Men, bedstemoder! hvor du har store øren."

"Så kan jeg desbedre høre, mit barn!"

"Men, bedstemoder! hvor du har store øjne."

"Så kan jeg desbedre se, mit barn!"

"Men, bedstemoder! hvor du har store tænder!"

"Så kan jeg æde dig," sagde ulven, og i det samme kastede den slemme ulv sig over den lille Rødhætte og åd hende.

Tommeliden

Engang var der en brændehugger og hans kone, de havde syv børn, alle sammen drenge; den ældste var kun ti år gammel, og den yngste ikke mere end syv. Man vil sagtens forundre sig over, at brændehuggeren på så kort tid havde fået sådan en flok børn; men det kom af, at hans kone var meget flink i de dele og skænkede ham ikke mindre end to ad gangen. De var meget fattige, og deres syv børn var dem til ikke ringe besvær, da ingen af dem endnu kunne tjene sit brød. Hvad der især gjorde dem bryderi, det var, at den yngste var meget fin, han talte næsten ikke, og de troede, at han var dum, skønt hans tavshed netop var et bevis på hans gode forstand. Han var meget lille, og da han kom til verden, var han ikke synderligt større end en tommelfinger; derfor kaldte de ham Tommeliden. Det stakkels barn var husets syndebuk, og han måtte altid have uret. Imidlertid var han dog den snildeste og klogeste af alle brødrene, og talte han kun lidt, så hørte han så meget mere.

Nu kom der et meget slet år, og hungersnøden blev så stor, at de fattige ægtefolk besluttede at skille sig af med deres børn.

Da børnene en aften havde lagt sig, og brændehuggeren sad ved ilden med sin kone, sagde han til hende med bristefærdigt hjerte: "Du ser nok, at vi ikke længere kan ernære vore børn. Jeg kan ikke holde ud at se dem dø af sult for mine øjne, og jeg har besluttet i morgen at føre dem ud i skoven og lade dem blive der; og det kan meget let gå an, for, medens de morer sig med at sanke kvas, kan vi løbe fra dem, uden at de mærker det."

"Ak!" råbte brændehuggerens kone, "kunne du føre det over dit hjerte selv at bringe dine børn i ulykke?"

Det hjalp ikke, hvad manden sagde om deres store fattigdom, hun kunne ikke samtykke i hans plan: hun var fattig, men hun var deres moder. Da hun imidlertid havde overvejet, hvilken smerte det ville være for hende at se dem dø af sult, så gik hun ind på planen og lagde sig grædende til sengs.

Tommeliden havde hørt alt, for da han i sin seng havde mærket, at de talte om vigtige ting, var han ganske sagte stået op og havde skjult sig under sin faders fodskammel, hvor han kunne høre uden at blive set. Han gik igen i seng, men sov slet ikke den hele nat, for han lå og tænkte på, hvad der nu var at gøre. Han stod tidligt op og gik ned til en bæk, på hvis bred han sankede små hvide stene og fyldte sine lommer med dem, og så kom han hjem igen.

Så gik de alle sammen; men Tommeliden åbenbarede ikke sine brødre, hvad han vidste. De kom ind i en meget tæt skov, hvor krattet var så tykt, at man på ti skridts afstand ikke kunne se hinanden. Brændehuggeren gav sig til at hugge brænde, og hans børn sankede kvas og bandt det i knipper. Da forældrene så dem således i færd med at arbejde, fjernede de sig umærkeligt fra dem og skyndte sig derpå afsted ad en lille afsides sti.

Da børnene mærkede, at de var alene, gav de sig til at græde og skrige af fuld hals. Tommeliden lod dem skrige, for han vidste nok, hvordan han skulle komme hjem igen; på vejen hjemmefra havde han nemlig ladet de små hvide stene, som han bar i sine lommer, falde langs med stien. Han sagde altså til sine brødre; "Vær ganske rolige! Fader og moder har forladt os her, men jeg skal nok føre jer hjem; kom bare med mig!"

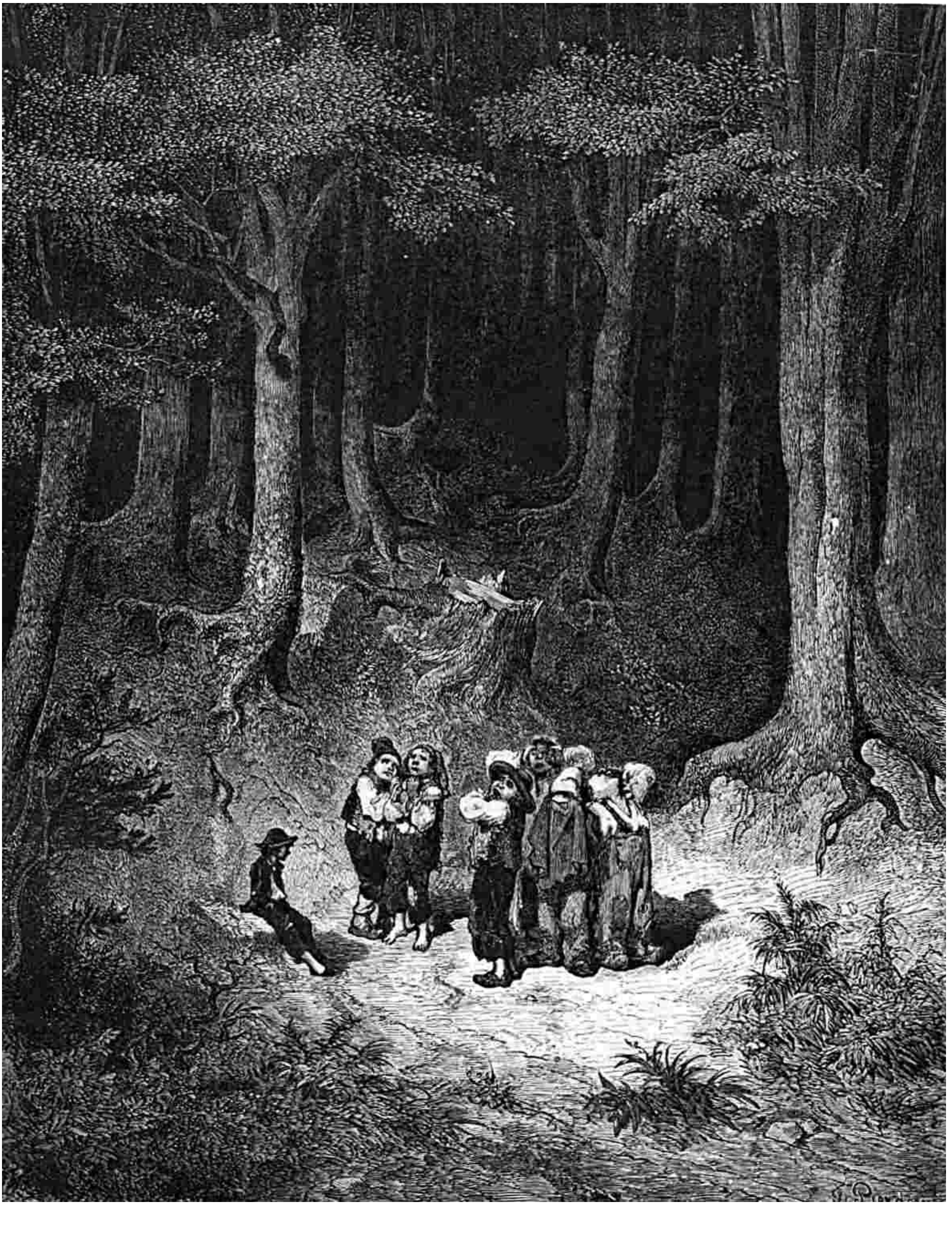

Så fulgte de med ham, og han førte dem lige til huset på samme vej, som de havde gået til skoven. De vovede i førstningen ikke at gå ind; men de stillede sig alle sammen tæt ved døren for at høre, hvad deres forældre sagde.

I selv samme øjeblik som brændehuggeren og hans kone kom hjem, sendte herremanden dem ti daler, som han i lang tid havde skyldt dem, og som de allerede havde skudt en hvid pind efter. Det satte liv i dem igen, for de stakkels folk var nær ved at dø af sult. Brændehuggeren sendte straks sin kone til slagteren. Da de i lang tid ikke havde spist noget ordentligt, købte hun tre gange mere kød, end der behøvedes til aftensmad for to personer.

Da de var blevet mætte, sagde brændehuggerens kone: "Ak! hvor mon nu vore stakkels børn er? De kunne gøre sig til gode med det, som vi her har levnet. Det er også dig, Vilhelm, som har villet ødelægge dem; jeg sagde dig nok, at vi ville fortryde det. Hvordan mon det nu går dem derude i skoven? Herregud, ulvene har måske allerede ædt dem! Det var umenneskeligt gjort af dig således at ødelægge dine børn."

Til sidst blev brændehuggeren utålmodig; for hun gentog hundrede gange, at han ville angre det, og at hun havde ret. Nu truede han hende med prygl, hvis hun ikke ville tie.

Det er meget muligt, at brændehuggeren var mere bedrøvet end hans kone; men da hun blev ved at drille ham, og han var af samme mening som mange andre mænd, der nok kunne lide, at deres koner snakker, men finder dem meget besværlige, som altid har ret, så blev han vred.

Konen svømmede i tårer: "Ak! hvor mon nu mine børn er, mine stakkels børn?"

Dette sagde hun engang så højt, at børnene, som stod ved døren, hørte det og gav sig til at råbe med én mund: "Her er vi! Her er vi!" Hun løb hurtigt til døren og lukkede dem ind, kyssede dem og sagde: "Hvor jeg er glad ved at se jer igen, mine kære børn! I er nok meget trætte og meget sultne? Og du, Pierrot, hvor du er tilsølet! Kom og lad mig vaske dig."

Denne Pierrot var hendes ældste søn, og hun holdt mere af ham end af alle de andre, sagtens fordi han var noget rødhåret ligesom hun selv.

Børnene satte sig til bords, de spiste med en appetit, som morede både fader og moder; og så fortalte de dem, hvor angst de havde været i skoven, og talte næsten alle på engang.

De skikkelige forældre var himmelglade ved igen at have deres børn hos sig, og denne glæde varede lige så længe, som de ti daler varede. Men da pengene var brugt op, fornyedes igen deres kummer, og de besluttede dog at skaffe sig af med børnene; og for at det ikke skulle slå dem fejl, ville de føre dem meget længere bort end første gang.

Men de kunne ikke gøre denne aftale så hemmeligt, at Tommeliden ikke fik det at høre; og han gjorde regning på at komme ud af det som forrige gang. Men skønt han stod tidligt op om morgenen for at gå ud og samle små stene, så lykkedes det ham ikke; for han fandt husets dør aflåset. Nu vidste han ikke, hvordan han skulle bære sig ad; men da konen havde givet hver af dem et stykke brød til morgenmad, så mente han, at han kunne betjene sig af sit brød i stedet for af stenene, hvis han kastede det i krummer langs med stierne; derfor puttede han brødet i sin lomme.

Forældrene førte børnene til det tætteste og mørkeste krat i skoven; og da de var der, løb de ad en sidevej og lod børnene blive tilbage.

Tommeliden tog sig ikke dette meget nær, da han nemlig troede med lethed at genfinde tilbagevejen ved hjælp af brødkrummerne, som han havde strøet over alt, hvor han havde gået. Men hvor blev han ikke forfærdet, da han ikke kunne finde en eneste krumme! Fuglene var kommet, og de havde spist dem.

Nu var børnene meget bedrøvede; for jo mere de forvildede sig, jo dybere kom de ind i skoven. Natten faldt på, og der rejste sig en stærk storm, som voldte dem frygtelig angst. De syntes på alle kanter ikke at høre andet end hyl af ulve, som kom for at æde dem. De vovede næsten ikke at tale til hinanden eller se sig om. svag lysning som af et brændende lys; men det var langt borte

hinsides skoven. Han steg ned af træet; men knap satte han fod på jorden, før han ikke så lysningen mere, hvilket gjorde ham næsten utrøstelig. Da han imidlertid en god stund var gået med sine brødre ad den kant, hvor han havde set lyset, og var kommet ud af skoven, blev det atter synligt.

Til sidst ankom de til det hus, hvor lyset brændte, men ikke uden frygt og bæven; for mangen gang tabte de det af sigte, hvilket var tilfældet, hver gang de måtte stige ned ad en eller anden skråning. De bankede på døren, og en skikkelig kone kom og lukkede op.

Hun spurgte dem, hvad de ville.

Tommeliden svarede, at de var fattige børn, som havde forvildet sig i skoven, og som nu bad om nattely for gode ord.

Da konen så, hvor smukke de alle var, brast hun i gråd og sagde til dem: "Ak! I stakkels børn, hvor er I kommet her! I må vide, at her bor en trold, som æder små børn!"

"Herregud, kære madame!" svarede Tommeliden og skælvede over hele kroppen ligesom hans brødre, "hvad skal vi dog gribe til? Det er ganske vist, at skovens ulve ikke vil undlade at æde os i nat, hvis De ikke vil skænke os husly; og skulle galt være, så ville vi dog hellere spises af herren; måske han dog ville have medlidenhed med os, hvis De ville bede ham om det."

Troldens kone, som troede, at hun kunne holde dem skjult for sin mand til næste morgen, lod dem komme indenfor og lod dem varme sig ved en stor ild; for der var et helt får på spid til troldens aftensmad.

Da de begyndte at blive lidt opvarmede, hørte de, at man tre-fire gange slog stærkt på døren. Det var trolden, som kom hjem. Hans kone lod straks børnene skjule sig under sengen og skyndte sig at lukke døren op.

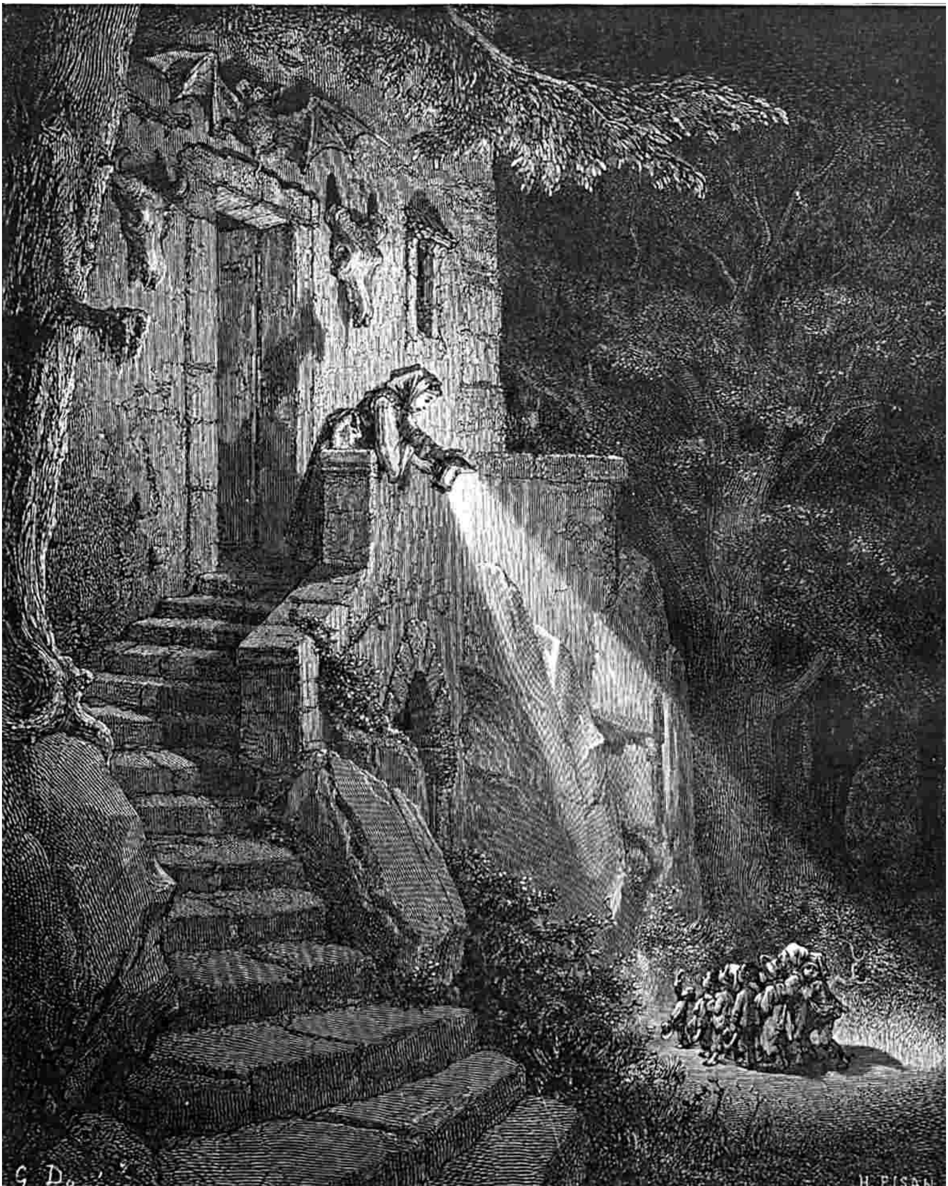
H. PISAN

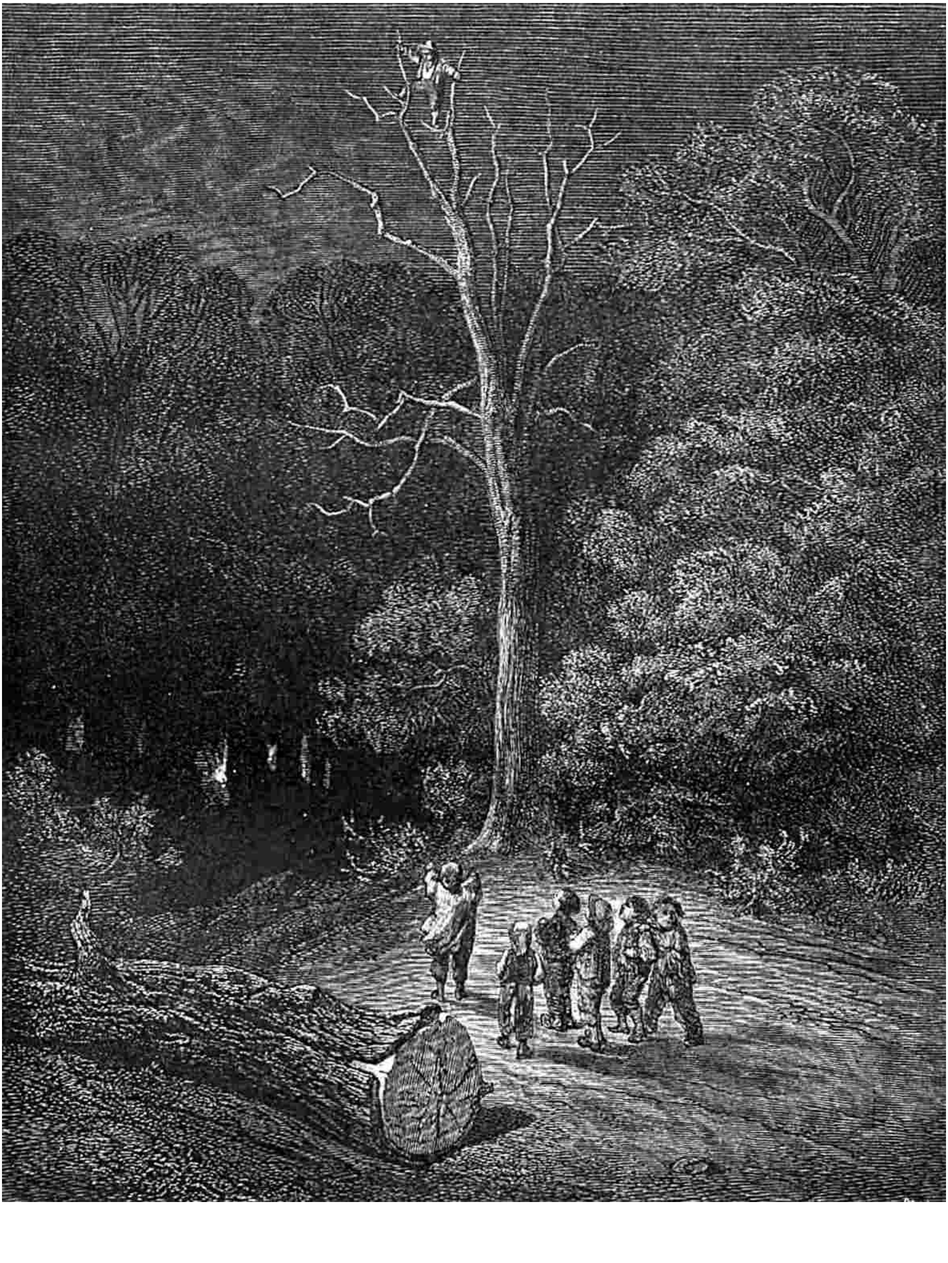

Det første, trolden spurgte om, var, om aftensmaden var færdig, og om der var tappet vin, hvorpå han straks satte sig til bords. Fåret var endnu ganske blodigt; men det syntes han var så meget des bedre. Han snusede til højre og til venstre og sagde, at han kunne lugte frisk kød.

Hans kone sagde, at så måtte det være den kalv, hun nylig havde flået, som han kunne lugte. "Jeg lugter råt kød, siger jeg dig endnu engang," svarede trolden og så på sin kone med onde øjne. Med disse ord stod han op fra bordet og gik lige hen til sengen.

"Å!" råbte han; "sådan vil du tage mig ved næsen, forbandede kvinde! Jeg ved ikke, hvad der afholder mig fra også at æde dig; du må være glad ved, at du er et så gammelt dyr. Se, her er da noget vildt, det kommer mig meget tilpas, da jeg vil traktere tre trolde af mine venner, som en af dagene kommer for at besøge mig."

Så trak han drengene ud på gulvet, den ene efter den anden.

De stakkels børn kastede sig på knæ og bad om nåde; men de havde at gøre med den grusomste trold; langt fra at have medlidenhed, slugte han dem allerede med øjnene og forsikrede sin kone, at det ville blive en rigtig lækkerbisken, når hun fik dem tillavet med en god sauce. Han hentede en stor kniv, og gik hen til de stakkels drenge, medens han sleb den på en lang sten, som han holdt i sin venstre hånd.

Han havde allerede taget fat på én af dem, da hans kone sagde til ham: "Hvad er det værd at gøre det så silde? Har du ikke tid nok til det i morgen?"

"Hold mund!" svarede trolden; "så bliver de mørere."

"Men du har oven i købet så meget kød," vedblev hans kone; "her er en kalv, to får og et halvt svin."

"Du har ret," sagde trolden; "giv dem en god aftensmad, for at de ikke skal blive magre, og lad dem så gå til sengs."

Den skikkelige kone blev meget glad og bragte dem en rigelig aftensmad; men de kunne intet nyde, så betaget af angst og skræk som de var.

Trolden selv gav sig til at drikke; han var ganske henrykt over at have et så herligt måltid at sætte for sine venner. Han drak en halv snes krus flere end sædvanligt, hvilket steg ham således til hovedet, at han var nødt til at lægge sig.

Trolden havde syv døtre, som endnu kun var børn. Disse små troldunger havde alle sammen en meget smuk hudfarve, fordi de spiste råt kød ligesom deres fader. De havde små, runde, grå øjne, en krum næse og en meget stor mund og lange, skarpe tænder, som stod vidt fra hinanden. De var endnu ikke meget ondskabsfulde; men de lovede godt, for de havde for vane at bide små børn for at suge deres blod. De var tidligt bragt til sengs og lå alle syv i en bred seng, hver med en guldkrone på hovedet. I samme kammer stod der en anden seng af samme størrelse; her lod troldens kone de syv smådrenge lægge sig; derpå gik hun selv ned og lagde sig hos sin mand.

Tommeliden, som havde bemærket, at troldens døtre havde guldkroner på hovederne, og som var bange for, at trolden skulle

fortryde ikke at have skåret halsen over på dem samme aften, krøb ved midnatstid ud af sengen; han tog sine brødres og sin egen hue af, gik ganske sagte hen og tog troldepigernes guldkroner, som han satte på sine brødres og sit eget hoved, og smykkede de syv små piger med huerne. Han tænkte nemlig, at

trolden skulle tage fejl og anse ham og hans brødre for pigerne, og pigerne for drengene, som han ville skære halsen over på.

Sagen gik heldigvis, som han havde formodet; for da trolden ved midnatstid var vågnet, fortrød han, at han havde opsat til næste dag, hvad han kunne gøre om aftenen. Han sprang derfor rask ud af sengen og greb sin store kniv. "Lad os se," sagde han, "hvordan de har det, de små narre. Det er aldrig værd at opsætte noget." Han famlede sig op til sine døtres kammer og kom hen til den seng, hvor de små drenge lå. Drengene sov alle sammen undtagen Tommeliden; men han blev også ordentlig bange, da han følte troldens hånd, der ragede ham på hovedet, ligesom han havde raget på alle de andres. Trolden, som følte guldkronerne, sagde: "Nå, der havde jeg nær begået en net streg;

jeg har sagtens drukket for meget i går aftes." Derpå gik han hen til sine døtres seng, og da han havde rørt ved de små drenges huer, sagde han: "Aha! her er de, mine små fyre; nu rask til arbejdet!"

Med disse ord skar han uden videre halsen over på sine syv døtre. Veltilfreds med denne forretning lagde han sig hos sin kone. Så snart Tommeliden hørte trolden snorke, vækkede han sine brødre og fik dem til i al hast at klæde sig på og at følge med ham. De gik ganske sagte ned i haven og kravlede over muren. Skælvende og bævende løb de hele natten uden dog at vide, hvor de kom hen.

Da trolden vågnede, sagde han til sin kone: "Gå nu op og bring de små knægte fra i går aftes i stand."

Troldkvinden blev meget forundret over mandens godhed, da hun ikke anede, hvad han forstod ved at gøre dem i stand, men troede, at han befalede hende at gå op og klæde dem på. Hun gik hun gjorde, var at falde i besvimelse, – (for dette er den første udvej, som næsten alle fruentimmer i lignende tilfælde finder på).

Da trolden var bange for, at hans kone skulle være for længe om det arbejde, som han havde befalet hende at udrette, gik han ovenpå for at hjælpe hende; men han blev ikke mindre forfærdet end sin kone, da dette rædsomme syn kom ham for øje.

"Ak! hvad har jeg dog gjort!" råbte han. "De skal komme til at betale det, de slyngler, og det på øjeblikket." Han øste straks en potte vand over sin kones ansigt, og da hun var kommet til sig selv igen, sagde han: "Giv mig hurtigt mine syvmilestøvler, for at jeg kan få fat på drengene."

Han gav sig straks på farten, og da han havde løbet til alle sider, kom han endelig på den vej, hvor de stakkels drenge rendte, og de var da ikke mere end hundrede skridt fra deres faders bolig. De så, hvorledes trolden skred fra fjeld til fjeld og skrævede over floder lige så let, som om det havde været den mindste bæk.

Tommeliden, som fik øje på en hul klippe i nærheden af det sted, hvor de netop var, bad sine seks brødre om at skjule sig der og krøb også selv derind, men kiggede hele tiden ud for at se, hvor trolden blev af.

Denne, som følte sig meget træt af den lange vej, han til ingen nytte havde rendt (for syvmilestøvler kan også nok tage på en mands kræfter), fik lyst til at hvile sig, og tilfældigvis satte han sig på den klippe, i hvis hule de små drenge havde skjult sig. Da han var overmåde træt, faldt han i søvn efter at have ligget der nogen tid og begyndte at snorke så frygteligt, at de stakkels drenge blev lige så bange, som da han kom med sin store kniv for at skære halsen over på dem.

Tommeliden var noget mindre bange; han bad sine brødre at rende i fuldt spring hjem, medens trolden endnu lå i dyb søvn, og ikke at være ængstelige for ham selv. De fulgte hans råd og kom også hurtigt hjem.

Tommeliden nærmede sig til trolden, trak med lempe hans støvler af og fik dem straks selv på. Støvlerne var rigtignok meget store og meget vide; men da de var fortryllede, havde de den egenskab at kunne blive store og små efter de ben, de skulle trækkes på, så at de også passede til hans fødder og ben, som om de var syet til ham. Han gik lige til troldens hus, hvor han traf konen svømmende i tårer ved sine døtres lig. Tommeliden sagde til hende: "Deres mand er i stor fare; han er nemlig taget

til fange af en flok røvere, som har svoret at dræbe ham, hvis han ikke giver dem alt sit guld og alt sit sølv. I det øjeblik, da de holdt ham dolken på struben, fik han øje på mig og bad mig underrette Dem om, hvorledes han var stedet, og bede Dem udlevere mig alt, hvad han ejer af værdi, uden at holde noget tilbage, da de ellers uden nåde vil dræbe ham. Da det haster meget, har han selv ladet mig tage sine syvmilestøvler på, som De ser, dels for at jeg kunne komme rask afsted, og tillige for at De ikke skulle tro, at jeg var en fræk løgner."

Den stakkels kone blev meget forskrækket og udleverede ham straks alt, hvad hun havde; for skønt denne trold åd små børn, var han ikke desto mindre en meget god ægtemand. Tommeliden kom således hjem til sin fader med alle troldens rigdomme, og her blev han nu modtaget med stor glæde.

Der er rigtignok dem, som ikke er enige om denne sidste omstændighed, og som påstår, at Tommeliden aldrig således har plyndret trolden; han havde ganske vist ikke gjort sig samvittighed af at tage troldens syvmilestøvler, fordi denne kun brugte dem til at jage efter små børn. Samme folk forsikrer, at de har det fra en pålidelig kilde, ja at de endog har spist og drukket i brændehuggerens hus. De fortæller, at da Tommeliden havde trukket troldens støvler på, var han gået til hoffet, hvor han vidste at man var i stor ængstelse for en armé, som stod to hundrede mile derfra, og ønskede at erfare udfaldet af et slag, som man netop havde leveret.

Han gik, fortæller de videre, lige til kongen og sagde til ham, at hvis han ønskede det, ville han inden aften bringe ham efterretninger fra armeen. Kongen lovede ham en stor sum

penge, hvis det lykkedes ham. Tommeliden bragte e terretninger selv samme a ten; og da han ved dette første løb var kommet i ry, kunne han tjene så meget, som han ville. Kongen betalte ham nemlig udmærket godt for at bringe befalinger til armeen, og en stor mængde damer gav ham alt, hvad han forlangte, for ved hans hjælp at få noget at vide fra deres elskere, – og dette sidste tjente han mest ved. Så var der også nogle koner, som medgav ham breve til deres ægtemænd; men de betalte ham så slet, og beløbet var så ringe, at han ikke brød sig om at føre til bogs, hvad han tjente på denne måde.

Da han i nogen tid således havde arbejdet som kurér og derved skrabet en stor formue sammen, tog han hjem til sin fader, hvor han, som man let kan begribe, blev genset med usigelig glæde. Han satte hele familien i god stand. Han købte nyskabte embeder til sin fader og til sine brødre, hvorved han forsørgede dem alle, og gjorde sig selv på samme tid særdeles yndet.

Tornerose

Så var der engang en konge og en dronning, de var meget bedrøvede, fordi de ingen børn havde, så bedrøvede, at det ikke er til at beskrive. De tog til alle mulige sundhedsbrønde; hellige løfter, valfarter, alt muligt blev forsøgt; men lige lidt hjalp det. Imidlertid blev dronningen dog endelig frugtsommelig og nedkom med en datter. Man foranstaltede en smuk dåbsfest; alle de feer, som man kunne finde i landet (der fandtes syv), indbød man til at stå fadder til den lille prinsesse. Hver af dem skulle nemlig skænke hende en gave; dette var på den tid feernes sædvane, og på denne måde ville prinsessen få alle optænkelige fuldkommenheder.

Efter at dåbshandlingen var foretaget, kom hele selskabet tilbage til kongens slot, hvor der var anrettet et prægtigt festmåltid for feerne. Foran hver af dem lagde man en glimrende dækning med et futteral af massivt guld, hvori der var en ske, en gaffel og en kniv af fint guld, smykkede med diamanter og rubiner.

Men da alle havde taget plads ved bordet, så man en gammel fe træde ind; hende havde man ikke indbudt, fordi hun i mere end halvtredsindstyve år ikke var kommet uden for det tårn, hun beboede, så man måtte tro, at hun enten var død eller forgjort. Kongen lod lægge en opdækning for hende; men det var ikke muligt at lade hende få et futteral af massivt guld som de andres, da man kun havde ladet fremstille syv sådanne til de syv unge feer. Den gamle troede derfor, at man så ned på hende, og mumlede nogle trusler mellem tænderne.

En af de unge feer, som netop sad ved siden af hende, hørte dette; og da hun nok begreb, at hun kunne falde på at skænke den lille prinsesse en eller anden skadelig gave, så skyndte hun sig, da man rejste sig fra bordet, at skjule sig bag et betræk på væggen, for at komme til at tale sidst og derved måske, så meget det stod i hendes magt, at forebygge det onde, som den gamle måske ville have anstiftet.

Imidlertid begyndte feerne at uddele deres gaver til prinsessen. Den yngste skænkede hende den gave, at hun skulle blive den dejligste pige i verden; den næste, at hun skulle besidde forstand som en engel; den tredje, at der skulle være udbredt en beundringsværdig ynde over alt, hvad hun foretog sig; den fjerde, at hun skulle danse mesterligt; den femte, at hun skulle synge som en nattergal; den sjette, at hun skulle spille alle slags instrumenter til højeste fuldkommenhed.

Nu kom turen til den gamle fe; hendes hoved rystede mere af ærgrelse end af ælde, og hun sagde, at prinsessen skulle komme til at stikke sin hånd på en ten, og at hun skulle komme til at dø af det.

Denne skrækkelige gave bragte hele forsamlingen til at skælve, og der var ikke én, som ikke fældede tårer.

Men i samme øjeblik kom den unge fe frem fra sit skjul bag tapetet og råbte med høj røst disse ord: "Min konge og min dronning! Vær rolige: jeres datter skal ikke dø! Jeg har rigtignok ikke magt nok til aldeles at forhindre, hvad den gamle har gjort; prinsessen vil ganske sikkert stikke sin hånd på en ten; men i stedet for at dø af det, vil hun blot falde i en dyb søvn, som vil vare i hundrede år, og efter den tids forløb vil der komme en kongesøn og vække hende."

For at undgå den ulykke, som den gamle havde forkyndt, lod kongen straks udstede en forordning, ifølge hvilken han under livsstraf forbød alle og enhver at spinde med ten og at bære tene hos sig.

Da prinsessen var blevet femten eller seksten år gammel, og kongen og dronningen engang var taget ud til et af deres lystslotte, hændte det sig, at den unge pige, ved at gå omkring i slottet og stige op fra værelse til værelse, kom højt op i et tårn og ind i et lille kvistkammer, hvor der sad en skikkelig gammel kone ganske alene og spandt sin tot. Denne gamle kone havde ikke hørt tale om, at kongen havde forbudt at spinde på ten.

"Hvad bestiller I der, min gode kone?" sagde prinsessen. "Jeg spinder, min smukke jomfru!" svarede den gamle, som ikke kendte prinsessen.

"Å, hvor det er net!" vedblev prinsessen; "hvordan bærer man sig ad med det? Lad mig dog se, om jeg ikke kan gøre det samme."

Næppe havde hun taget tenen i hånden, før hun, som var meget livlig og lidt uforsigtig, straks stak sig i hånden og besvimede. Det var jo feernes beslutning.

Den gode, gamle kone blev meget bestyrtet og råbte om hjælp. Der kom folk fra alle kanter, man stænkede prinsessen i ansigtet med vand, man løste hendes snøreliv op, man slog hende i hænderne, man gned hendes tindinger med lavendelvand; men alt dette bragte hende ikke til live.

Under al denne støj var kongen også kommet derop, han mindedes feernes forudsigelse, og da han nok indså, at det måtte gå således, siden feerne havde sagt det, lod han prinsessen lægge på en seng, hvis klæder var broderet med guld

og sølv, og som stod i slottets smukkeste sal. Hun så ud som en engel, så dejlig var hun; for hendes besvimelse havde ikke berøvet hende de levende farver: hendes kinder var rosenrøde, og læberne som koraller. Kun havde hun øjnene lukkede; men man hørte hendes sagte åndedræt, hvilket beviste, at hun ikke var død. Kongen befalede, at man skulle lade hende sove i ro, til den time kom, da hun måtte vågne.

Den gode fe, som havde frelst hendes liv ved at fordømme hende til hundrede års søvn, var i det øjeblik, da ulykken ramte prinsessen, tolv tusinde mile derfra i kongeriget Mataquin; men hun fik snart underretning om det gennem en lille dreng, som havde syvmilestøvler; det er støvler, med hvilke man går syv mil ved hvert skridt. Feen begav sig straks på vej, og efter en times forløb så man hende komme kørende i en gloende vogn, trukket af drager.

Kongen gik ud og hjalp hende ud af vognen. Hun billigede alt, hvad han havde foranstaltet; men da hun var meget forudseende, betænkte hun straks, hvor prinsessen ville være i forlegenhed, når hun engang vågnede og fandt sig ganske alene i det gamle slot; og så indrettede hun alt, som følger:

Med sin tryllestav berørte hun alle dem, som var i slottet, så nær som kongen og dronningen: husholdersker, hofdamer, kammerpiger, kammerherrer, officerer, hushovmestre, kokke, kokkedrenge, løbedrenge, gardere, pager og lakajer; hun rørte også alle de heste, som stod i staldene, tilligemed staldknægtene, de store bulbidere i baggården, og den lille Pruffle, prinsessens lille skødehund, som lå ved siden af hende på sengen. Så snart hun havde rørt dem, faldt de alle i søvn, så at de ikke kunne vågne før på samme tid som deres herskerinde, for at de kunne være på pletten for at opvarte hende, når hun fik brug for det.

Endog de stegespid, som stod ved ilden med agerhøns og fasaner på, faldt i søvn, og ilden med. Alt dette var et øjebliks sag; feerne bruger ikke lang tid til deres arbejde.

Da nu kongen og dronningen havde kysset deres kære datter, uden at hun blev vækket ved det, forlod de slottet og lod offentligt kundgøre, at ingen, hvem det så var, måtte komme det nær.

Men dette forbud havde ikke været nødvendigt; for på et kvarters tid opvoksede der rundt om slotshaven en så stor mængde store og små træer, buske og tjørnekrat, der var så indfiltrede i hinanden, at hverken folk eller fæ kunne trænge igennem; og man så ikke andet end slottets tårnspir, og det måtte endda være på lang afstand. Man tvivlede ikke på, at dette jo var en streg af feen, for at prinsessen, medens hun sov, ikke skulle være udsat for nysgerrigt besøg.

Hundrede år forløb; der regerede nu i landet en konge, som var af en anden familie end den sovende prinsesse. Da denne konges søn engang var på jagt i omegnen af slottet, spurgte han, hvad det var for tårne, som man kunne se rage op over en stor og tæt skov. Enhver fortalte ham, hvad han selv havde hørt fortælle: Nogle sagde, at det var et gammelt slot, hvor der var spøgelser og gengangere; andre, at alle landets troldmænd her holdt deres sammenkomster. De fleste troede, at der i slottet boede en menneskeæder, som bragte alle de børn, som han fangede, derind for at kunne æde dem i mag uden at blive forfulgt, da han alene var i stand til at bane sig vej gennem krattet.

Prinsen vidste ikke, hvad han skulle tro af alt dette; men så kom der en gammel bondemand og sagde til ham: "Nådigste prins! det er nu over halvtredsindstyve år siden, da hørte jeg min

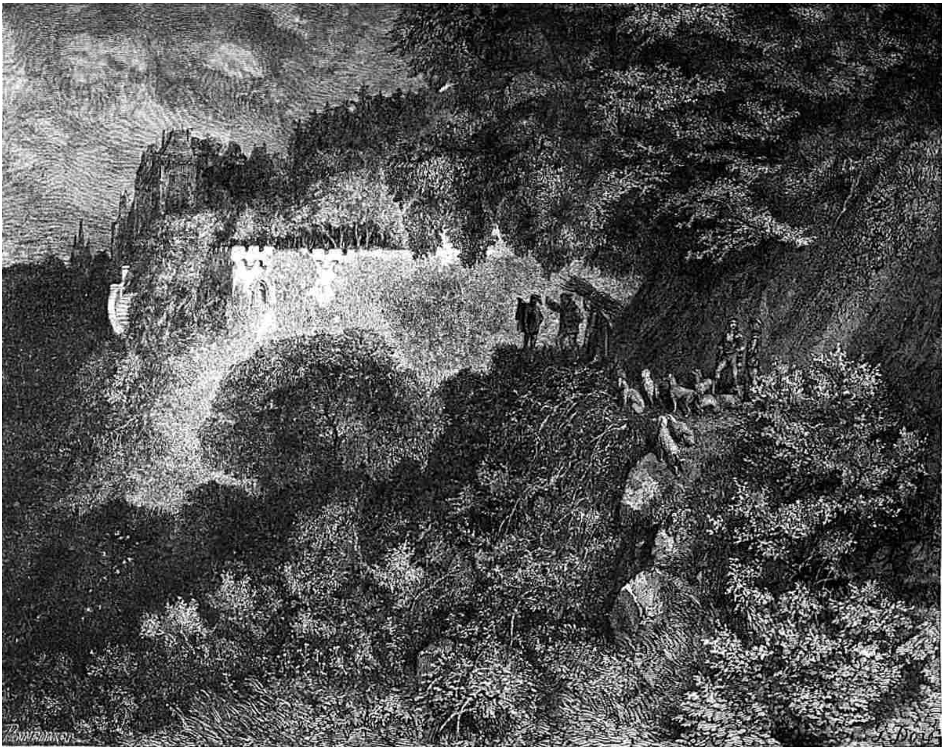

fader fortælle, at der i dette slot var en prinsesse, den dejligste, man kunne se for sine øjne; at hun var fordømt til at sove der i hundrede år, men at hun skulle vækkes af en kongesøn, som hun var bestemt for."

Ved denne beretning kom den unge prins i fyr og flamme; han troede uden at tvivle på det, at han nok skulle udføre denne smukke bedrift; og drevet af kærlighed og lyst til hæder besluttede han på stedet at undersøge, hvorledes sagen forholdt sig.

Næppe var han kommet nær hen til skoven, før alle de store træer, tjørnekrattet og buskene, af sig selv åbnede sig og lod ham træde ind. Han gik henimod slottet, som han så ved enden af en lang alle, han var kommet ind i. Men han blev en smule .

overrasket, da han så, at ingen af hans ledsagere havde været i stand til at følge med, e tersom krattet lukkede sig bag ved ham ved hvert skridt, han gjorde. Dette standsede ham ikke på hans vej; en prins, som er ung og forelsket, er altid kæk.

Han kom ind i en stor forgård; men alt, hvad han så her, var i begyndelsen nok i stand til at få ham til at gyse af skræk. Der herskede en rædselsfuld stilhed; dødens billede viste sig over alt; over alt lå der legemer af mennesker og dyr, der så ud som døde. Han kunne imidlertid dog nok, ved at se på vagternes røde næser og blussende ansigter, skønne, at de kun sov; og deres bægre, hvori der endnu var nogle dråber vin, beviste tydeligt, at de var faldet i søvn ved lasken. Han gik igennem slotsgården, som var brolagt med marmor; han steg op ad trappen og kom

ind i vagtstuen, hvor garderne stod i række med karabinen på skuldrene og snorkede, det bedste de kunne. Så kom han igennem lere værelser, som var fulde af ho herrer og damer; de sov alle sammen, nogle stående, andre siddende. Så kom han ind i en sal, som var helt forgyldt, og her mødte ham på en seng, hvis gardiner var åbne på alle sider, det dejligste syn, som nogen–sinde var kommet ham for øje: det var en prinsesse, som syntes at være femten-seksten år gammel, og hvis blændende skønhed havde noget himmelsk og guddommeligt ved sig. Med skælvende beundring nærmede han sig og knælede ved siden af hende.

Da nu i dette øjeblik netop fortryllelsen var til ende, vågnede prinsessen. Hun betragtede ham med så ømme blikke, som det måske ikke syntes passende ved første møde, og sagde til ham:

"Er det Dem, min prins? De har længe ladet vente på Dem."

Prinsen blev henrykt ved disse ord og mest ved den måde, hvorpå de blev sagt, og han vidste ikke ret, hvorledes han skulle bevidne hende sin glæde og sin tak; han forsikrede hende, at han elskede hende højere end sig selv. Hans tale var en smule forvirret; men den blev modtaget med så meget mere behag; der var kun lidt veltalenhed, men megen kærlighed i hans ord. Han følte mere forlegenhed end hun; men det er ikke at undre sig over. Hun havde ha t god tid til at betænke, hvad hun ville sige til ham; for der er al sandsynlighed for – historien melder intet om det – at den venlige fe havde forska fet hende glade og behagelige drømme, medens hun sov så længe. Nok er det, de talte hele fire klokketimer sammen, og de havde endnu ikke sagt halvparten af, hvad de havde at meddele hinanden.

Imidlertid var hele slottet vågnet sammen med prinsessen, og enhver gav sig straks i færd med sin sædvanlige dont. Alle var forelskede, og alle var de nær ved at dø af sult. Hofdamen, der var lige så nødlidende som de andre, blev utålmodig og sagde ganske højt til prinsessen, at maden stod på bordet.

Prinsen hjalp prinsessen ud af sengen. Hun var i fuld påklædning, og hendes dragt var pragtfuld; men han tog sig vel i agt for at sige hende, at hun var klædt som hans bedstemoder, og at hun havde en højhalset krave på; hun var jo trods alt det ikke mindre smuk. De gik ind i spisesalen og blev her ved aftensbordet opvartet af prinsessens kavalerer. Musikanter, som spillede på violiner og skalmejer, opvartede med gamle, men udmærkede musikstykker, skønt de i hundrede år ikke havde spillet dem.

Uden at spilde tiden viede hofpræsten dem efter aftensmåltidet i slotskirken, og hofdamerne trak gardinerne for brudesengen. De sov kun lidt; prinsessen havde jo ikke stor trang til det, og prinsen forlod hende om morgenen tidligt og vendte tilbage til byen, hvor hans fader måske var urolig for ham.

Prinsen fortalte ham, at han på jagten havde forvildet sig i skoven, og at han havde sovet i en kulsviers hytte, hvor han havde fået grovbrød og ost at spise. Hans fader, som var en skikkelig mand, troede, hvad han sagde; men hans moder ville ikke rigtigt tro på det, og da hun så, at han næsten hver dag gik på jagt, og at han altid havde en eller anden undskyldning ved hånden, når han havde ligget to-tre nætter ude, tvivlede hun ikke på, at der måtte være en kærlighedshistorie med i spillet.

Over to år levede han således med prinsessen, og hun fik to børn, af hvilke den ældste, som var en pige, blev kaldt Morgenrøde, og den anden, en dreng, blev kaldet Dag, fordi han syntes at være endnu smukkere end sin søster.

For at udfritte ham sagde dronningen flere gange til sin søn, at man måtte være nøjsom i livet; men han vovede aldrig at betro hende sin hemmelighed. Skønt han holdt af hende, var han dog bange for hende; for hun var af trolde-æt, og kongen havde kun taget hende på grund af hendes store rigdom. Ved hoffet talte man ganske sagte om, at hun havde de samme tilbøjeligheder som troldene, så når hun så små børn komme gående, havde hun den største møje med at afholde sig fra at kaste sig over dem; på grund af dette ville prinsen aldrig åbenbare hende noget.

Men da kongen efter to års forløb døde, og prinsen var blevet konge, bekendtgjorde han offentligt sit giftermål og begav sig med største højtidelighed ud for at føre sin ægtefælle, den unge dronning, til residensen.

Han holdt et prægtigt indtog med hende i hovedstaden, hvor hun drog ind siddende mellem sine to børn.

Nogen tid efter indlod han sig i krig med sin nabo, kejser Cantalabutte. I sin fraværelse overdrog han enkedronningen regentskabet og anbefalede hende at sørge for hans kone og børn.

Han måtte være ved hæren hele sommeren; men næppe var han draget bort, før enkedronningen sendte sin svigerdatter og hendes børn til et landsted i skoven, for des lettere at kunne tilfredsstille sin rædsomme lyst.

Nogle dage efter tog hun derud og sagde en aften til sin hushovmester: "I morgen vil jeg til middag spise den lille Morgenrøde."

"Ak, Deres Majestæt!" sukkede hushovmesteren.

"Som jeg siger, jeg vil spise hende med skarp sauce!" sagde enkedronningen, og hun sagde dette som en rigtig troldkvinde, der er lysten efter frisk kød.

Da den stakkels mand nok så, at hun ikke var at spøge med, greb han sin store kniv og gik op i den lille Morgenrødes kammer.

Hun var dengang fire år gammel, kom springende og kastede sig smilende om hans hals og bad ham om sukkergodt. Han brast i gråd, kniven faldt på gulvet; så gik han da ned i baggården og skar halsen over på et lille får og tillavede det med en så ypperlig sauce, at enkedronningen forsikrede ham, at hun aldrig havde smagt noget så fortræffeligt.

Han havde imidlertid fået den lille Morgenrøde bort og havde givet hende i forvaring hos sin kone, som skulle skjule hende i den bolig, der var indrømmet hende i baggården.

Otte dage efter sagde den onde dronning til sin hushovmester: "Jeg vil til aftensmad have den lille Dag."

Manden svarede ikke et ord, men var fast besluttet på at narre hende ligesom forrige gang. Han gik hen for at hente den lille Dag og fandt ham stående med en lille fleuret i hånden og fægtende med en stor abekat; han var dengang kun tre år gammel. Han bar ham ned til sin kone, som skjulte ham sammen med den lille Morgenrøde, og i stedet for den lille dag tilberedte han et meget spædt kid, som troldkvinden fandt udmærket fortræf feligt.

Alt dette var gået ganske godt hidtil; men en aftenstund sagde den onde dronning til hushovmesteren: "Jeg vil spise dronningen med samme sauce som hendes børn."

Da blev den stakkels hushovmester meget bedrøvet; han tvivlede på, at han endnu engang at kunne narre hende. Den unge dronning var nemlig over tyve år gammel, uden at regne de hundrede år med, som hun havde sovet, og hendes hud var noget hård, skønt den var snehvid; hvordan skulle man finde et dyr med en så sej hud! Han besluttede altså, for at frelse sit liv, at skære halsen over på dronningen og gik op i hendes kammer med det faste forsæt at afgøre det med det samme.

Han satte sig i raseri, og med dolken i hånden trådte han ind i den unge dronnings kammer; for imidlertid ikke at overraske hende, meddelte han hende med megen underdanighed, hvad enkedronningen havde befalet ham at gøre.

Den unge dronning sagde, idet hun strakte sin hals frem: "Gør det, gør det! Udfør hendes befaling! Så får jeg mine børn igen at se, mine stakkels børn, som jeg elskede så inderligt!"

Hun troede nemlig, at de var døde, for man havde ikke sagt hende, hvor man havde ført dem hen.

"Nej, nej, Deres Majestæt!" sagde den stakkels hushovmester ganske rørt, "De skal ikke dø. De skal endog komme til at gense Deres børn; men det må være i mit hus, hvor jeg har skjult dem, og jeg vil endnu engang bedrage enkedronningen ved at give hende en ung hind at spise i stedet for Dem."

Han førte hende straks til sin bolig, og medens hun her kyssede sine børn og græd med dem, skyndte han sig at tillave en hind, som dronningen fik til aftensmad og spiste med samme begærlighed, som om det havde været den unge dronning. Hun fø

lte sig meget vel tilfreds ved sin grumhed, og hun besluttede at sige til kongen, når han kom hjem, at de rasende ulve havde ædt den unge dronning og hendes to børn.

En aftenstund, da hun som sædvanlig sneg sig om i slottets gårde og baggårde for at opsnuse noget frisk kød, hørte hun inde fra en stue den lille Dag græde, fordi hans moder, den unge dronning, ville give ham ris, da han havde været uartig; og hun hørte også den lille Morgenrøde bede for sin broder. Troldkvinden genkendte både dronningens og børnenes stemmer; hun blev rasende over at være blevet bedraget, og med en så frygtelig stemme, at den bragte alle til at skælve, befalede hun, at man midt i gården skulle sætte et stort kar, som hun lod fylde med tudser, snoge, hugorme og slanger, og i dette kar ville hun lade dronningen og hendes børn, hushovmesteren, hans kone og hans tjenestepige omkomme. Hun befalede derpå at føre dem alle bagbundne derhen.

Allerede stod de der, og bødlerne lavede sig til at kaste dem i karret, da kongen, som man ikke havde ventet så snart, kom ridende ind i gården. Han havde redet i flyvende fart og spurgte nu ganske forbavset, hvad dette frygtelige syn skulle betyde.

Ingen vovede at svare ham; men troldkvinden blev rasende ved at se ham komme, kastede sig selv hovedkulds i karret og blev på et øjeblik fortæret af de stygge udyr, hun havde fyldt det med.

Kongen kunne ikke andet end blive noget bedrøvet, det var jo dog hans moder; men han trøstede sig snart hos sin smukke kone og med sine børn.

Askepot

– eller: Den lille glastøffel.

I fordums tid var der en adelsmand, han giftede sig anden gang, og hans anden kone var så hovmodig og stolt, at det ikke var til at beskrive.

Hun havde to døtre af samme sindelag, som i et og alt lignede hende. Manden selv havde også en datter, men hun var mageløs blid og elskværdig; dette var et arvegods efter hendes moder, som havde været en elskelig kone. Aldrig så snart var brylluppet forbi, før stedmoderen gav sit onde sind frit løb, hun kunne ikke udstå den unge piges gode egenskaber, fordi de viste hendes egne døtre i et endnu værre lys. Hun lod hende foretage alle de laveste arbejder i huset, den unge pige måtte vaske tallerkener, fade og trapper, hun måtte skure gulv i fruens og frøkenernes værelser. Hun sov højt oppe i huset i et tagkammer på en ussel stråsæk, medens hendes stedsøstre havde kamre med indlagt gulv, senge efter nyeste mode og spejle, hvori de kunne se sig fra øverst til nederst.

Den stakkels pige tålte alt dette med tålmodighed og vovede ikke at beklage sig for sin fader; han ville have skændt på hende, eftersom han aldeles stod under sin kones tøffel. Når den unge pige var færdig med sit arbejde, satte hun sig i krogen ved kaminen, ja endogså i selve asken, og på grund af dette blev hun i hele huset i almindelighed kaldt Askefjæs. Den yngre stedsøster, der ikke var så ildesindet som den ældste, kaldte hende Askepot. Imidlertid var Askepot, trods sine usle klæder,

tusinde gange skønnere end sine søstre, der var så prægtigt påklædte.

Nu hændtes det, at kongens søn ville give et bal, hvortil han indbød alt, hvad der var fornemt. Også vore to frøkener blev indbudt, for de gjorde stor opsigt i landet. De var meget glade og havde meget travlt med at vælge kjoler og hovedpynt, som kunne klæde dem bedst. Dette var da en ny plage for Askepot, for hun måtte stryge sine søstres linned og pibe deres manchetter. Der blev ikke talt om andet end om, hvordan påklædningen skulle være. Den ældste sagde:

"Jeg vil tage min røde fløjlskjole på og mit engelske smykke."

"Og jeg," sagde den yngre, "tager rigtignok kun mit daglige skørt på, men til gengæld vil jeg bære min robe af guldmor og mit diamantsmykke, som ikke just er så ringe."

Man sendte bud efter den bedste hårkunstnerinde, som måtte krølle håret i to rækker bukler, og man købte skønpletter hos den bedste fabrikant.

Nu kaldte de på Askepot for at høre hendes mening; for hun havde en meget god smag. Askepot gav dem de bedste råd, hun vidste, og tilbød sig selv at frisere dem, hvilket de gerne tog imod.

Medens hun krusede deres hår, sagde de til hende: "Askepot, havde du ikke lyst til at gå på bal?"

"Ak, mine frøkener! De vil nok drille mig, på sådanne steder passer jeg ikke."

"Du har ret," svarede de, "man ville le dig ud, når man så en sådan Askefjæs komme på bal."

En anden end Askepot ville have friseret dem forkert; men hun var godmodig, og hun gjorde sit arbejde fuldkommen godt.

De to stedsøstre kunne i hele to dage hverken spise eller drikke, så henrykte og glade som de var. Et helt dusin snørelidser sprang, mens man snørede dem, at de skulle blive smallere om livet, og de stod næsten hele tiden og spejlede sig.

Endelig kom da den lykkelige dag; man tog afsted, og Askepot fulgte dem med øjnene, så længe hun kunne. Da hun havde tabt dem af syne, gav hun sig til at græde. Hendes gudmoder, som så hende græde, spurgte, hvad der fejlede hende.

"Jeg ville gerne" – men hun græd så heftigt, at hun ikke kunne fuldende sætningen.

Hendes gudmoder, som var en fe, sagde til hende: "Du ville vel gerne på bal, ikke sandt?"

"Ak ja!" sukkede Askepot.

"Nå da, hvis du er en god pige, så skal jeg få dig på bal."

Gudmoderen førte hende ind i sit eget kammer og sagde til hende: "Løb ned i haven og bring mig et græskar."

Askepot skyndte sig og plukkede det smukkeste græskar, hun kunne finde, og bragte det til sin gudmoder, skønt hun ikke kunne begribe, hvorledes dette græskar skulle kunne bringe hende på bal.

Gudmoderen hulede frugten, så at kun skallen var tilbage, og berørte den med sin vånd, og straks blev græskarret forvandlet til en dejlig, forgyldt karet. Derpå kiggede hun ind i sin musefælde, og fandt der seks levende mus. Hun bad Askepot at løfte faldlugen en smule op, og enhver mus, der kom listende ud, gav hun et lille svip med sin vånd, så musen straks blev forvandlet til en dejlig hest, og der snart stod et prægtigt spand af musegrå, skimlede heste.

Da hun nu var i forlegenhed for, hvor hun skulle få en kusk fra, så sagde Askepot: "Jeg vil se efter, om der ikke skulle være en rotte i rottefælden, den kunne vi gøre en kusk af."

"Du har ret," sagde hendes gudmoder, "gør det!"

Askepot bragte hende rottefælden, hvori der netop var tre store rotter.

Feen greb én af dem, som netop havde et pragtfuldt skæg; og da hun havde berørt den, blev den forvandlet til en tyk kusk, som havde det dejligste overskæg, man nogensinde havde set. Derpå sagde hun til Askepot: "Gå ned i haven, der vil du bag ved vandkanden finde seks firben; bring mig dem!"

Næppe havde hun fået dem, før hun forvandlede dem til seks lakajer, som straks i deres galonerede kjoler steg op bag på kareten, hvor de holdt sig så fast, som om de hele deres liv ikke havde bestilt andet.

Nu sagde feen til Askepot: "Ser du, nu kan du tage på bal; er du nu rigtig glad?"

"Ja, jeg er; men kan det gå an, at jeg tager afsted, sådan som jeg ser ud med mine hæslige klæder?"

Hendes gudmoder gjorde ikke andet end røre hende med sin vånd, og i samme øjeblik forvandledes hendes klæder til en kjole af guld- og sølvbrokade, overalt besat med ædelstene. Til sidst gav hun hende et par tøfler af glas, de nydeligste, man ville se.

Således pyntet steg hun ind i kareten; men hendes gudmoder pålagde hende frem for alt ikke at blive på ballet over midnat og sagde hende, at hvis hun blev der et minut over klokken tolv, ville

Så tog hun afsted og var ude af sig selv af glæde.

Da man meldte kongens søn, at der var ankommet en fornem prinsesse, som ingen kendte, ilede han hende i møde; han rakte hende hånden og hjalp hende ned af trinnet og førte hende ind i salen, hvor selskabet var samlet.

Her blev der fuldstændig tavshed; man holdt op at danse, og musikanterne spillede ikke mere. Man var så ivrig efter at betragte den ubekendte dames store skønhed. Man hørte ikke andet end en forvirret hvisken: "Å! hvor hun er dejlig!" Kongen selv, så gammel han var, kunne ikke lade være at betragte hende,

og han hviskede til dronningen, at det var længe siden han havde set en så skøn og elskværdig person. Alle damerne var ivrigt beskæftigede med at mønstre hendes frisure og påklædning for næste dag at anskaffe sig noget lignende, hvis de kunne finde så smukke stoffer og så duelige skræddere. Kongens søn lod hende sætte sig på den hæderligste plads, og derpå indbød han hende til dans. Hun dansede så yndigt, at alles beundring forøgedes.

Man serverede et meget rigeligt aftensmåltid; men den unge prins nød næsten intet, han var alt for optaget af at betragte Askepot. Hun gik hen og satte sig ved siden af sine søstre og overvældede dem med artighed. Hun delte med dem de appelsiner og citroner, som prinsen havde rakt hende. Alt dette forundrede dem meget, for de kendte hende jo slet ikke.

Medens de således talte sammen, hørte Askepot pludselig, at klokken slog kvart i tolv; hun rejste sig straks, nejede dybt for hele selskabet og gik ud så hurtigt, hun kunne.

Da hun var kommet hjem, gik hun ind til sin gudmoder; efter at have takket hende, sagde hun, at hun inderligt gerne ønskede næste dag igen at komme på ballet, eftersom kongens søn havde bedt hende om det. Just som hun var i færd med at fortælle sin gudmoder alt, bankede de to søstre på døren; Askepot gik hen og lukkede dem ind.

"Hvor I bliver længe borte!" sagde hun til dem og gabede og gned sine øjne og strakte sig, som om hun i samme øjeblik var vågnet. Hun havde imidlertid slet ikke haft lyst til at sove, siden hun havde forladt dem.

Den ene af søstrene sagde til hende: "Hvis du havde været på det bal, ville du rigtignok ikke have kedet dig; der kom den dejligste prinsesse, den dejligste, man kunne se for sine øjne;

hun var overhånds artig imod os, hun forærede os appelsiner og citroner."

Askepot var ude af sig selv af glæde; hun spurgte dem, hvad denne prinsesse hed, men de svarede hende, at ingen kendte hende, og at kongens søn var meget bedrøvet over dette, og at han ville give, hvad det skulle være, for at få at vide, hvem hun var.

Askepot smilede og sagde: "Var hun da virkelig så smuk? Gud, hvor I er lykkelige! Kunne jeg dog ikke få hende at se? Ak, frøken Javotte, lån mig Deres gule kjole, som De går med til daglig brug!"

"Jo vist," sagde frøken Javotte, "jeg skulle låne en sådan snavset Askefjæs min kjole, så måtte jeg være en rigtig nar."

Askepot ventede nok dette afslag og var ganske vel tilfreds med det, for hun ville være kommet i stor forlegenhed, hvis søsteren havde lånt hende sin kjole.

Næste dag tog de to søstre på bal, og Askepot med, men hun var meget mere pyntet end den første gang. Kongens søn var bestandig i hendes nærhed og helmede ikke med at sige hende behageligheder. Dette kedede just ikke den unge dame, så hun glemte, hvad hendes gudmoder havde pålagt hende.

Da hørte hun, at klokken begyndte at slå tolv, skønt hun havde troet, at det kun var klokken elleve. Hun rejste sig og flygtede så let som en hind. Prinsen fulgte bagefter hende; men han kunne ikke nå hende. I skyndingen tabte hun én af sine glastøfler, og den tog prinsen meget omhyggeligt op.

Askepot kom meget forpustet hjem uden karet, uden lakajer og med sine usle klæder på, og af al hendes pragt havde hun intet andet tilbage end den ene af sine små tøfler, magen til den, hun havde tabt.

I kongens slot spurgte man portvagten, om de ikke havde set en prinsesse tage bort; men de svarede, at de ikke havde set nogen anden gå ud end en ung, meget slet påklædt pige, som mere lignede en bondepige end en dame.

Da de to søstre kom hjem fra ballet, spurgte Askepot dem, om de havde moret sig godt, og om den smukke dame havde været der. De svarede hende Ja, men at hun havde taget flugten på slaget tolv, og i en sådan fart, at hun havde tabt én af sine små glastøfler, der var overordentlig nydelig; den havde prinsen taget op og havde på hele ballet ikke bestilt andet end betragte den, så han ganske sikkert var meget forelsket i den skønne dame, som den lille tøffel tilhørte.

De havde ret; for et par dage efter lod kongens søn ved pauker og trompeter kundgøre, at han ville ægte den dame, til hvis fod tøflen passede. Man begyndte at prøve den på prinsesserne, dernæst på hertuginderne og på alle hofdamerne, men forgæves. Man bragte den hen til de to søstre, og de gjorde sig den yderste flid for at få deres fod i tøflen; men det lykkedes dem ikke.

Askepot, som så på dem, og som genkendte sin tøffel, sagde smilende: "Lad mig dog se, om den ikke skulle passe mig."

Hendes søstre brast i latter og gjorde nar af hende.

Men da den hofkavaler, som skulle foretage prøven med tøflen, opmærksomt havde betragtet Askepot og havde fundet hende smuk, sagde han, at dette var fuldkommen i sin orden, og at han havde befaling til at prøve tøflen på alle pigers fødder. Han lod Askepot sætte sig ned, og da han holdt tøflen hen til hendes lille fod, så han straks, at hun fik den på uden møje, og at den sad på hendes fod som en handske. Søstrene forbavsedes i høj grad, men endnu mere, da Askepot tog den anden lille tøffel op af sin lomme og satte den på sin anden fod.

Nu kom gudmoderen, hun berørte med sin vånd Askepots klæder, så de blev langt mere pragtfulde end de forrige.

Nu så de to søstre, hvem den dejlige dame havde været, som de havde set på ballet. De faldt på knæ for hende og bad hende om tilgivelse for den slette behandling, hun så ofte havde måttet tåle af dem. Askepot fik dem til at stå op, omfavnede dem og sagde til dem, at hun tilgav dem af inderste hjerte, og bad dem blot altid at holde meget af hende.

Så pyntet, som hun var, blev hun ført til den unge prins. Han fandt hende endnu dejligere end nogensinde før, og et par dage derefter tog han hende til ægte.

Askepot, der var lige så godhjertet som smuk, lod sine to søstre bo i slottet og fik dem samme dag gift med to fornemme herrer ved hoffet.

G. Doré
H. BREVIÈRE. SC

Den bestøvlede kat

Ved sin død efterlod en møller sine tre sønner ikke andet end sin mølle, sit æsel og sin kat. Skiftet var hurtigt gjort; de hentede hverken notarius eller prokurator, disse ville snart have slugt hele den fattige arv. Den ældste fik møllen, den næste fik æslet, og den yngste fik ikke andet end hankatten.

Han var ganske utrøstelig ved at have fået en så fattig arvelod. "Hvis mine brødre," sagde han, "slår sig sammen, kan de tjene deres brød på en ærlig måde; men jeg, når jeg har spist min kat, og jeg så har syet mig en muffe af dens skind, så må jeg dø af sult."

Katten, som hørte denne tale, men lod, som om den ikke havde hørt den, sagde til den unge mand med en rolig og alvorlig mine; "Vær ikke så bedrøvet, min herre! Når De bare vil give mig en pose og lade sy mig et par støvler til at gå i krattet med, så skal De se, at Deres arvepart ikke er så slet, som De nu tror."

Skønt kattens herre ikke fæstede stor lid til dens ord, så havde han dog ofte set den gøre så mange smidighedskunster, såvel når den fangede rotter og mus, som når den med poterne hængte sig i et tov eller skjulte sig i meltønden for at lade død, så han til sidst begyndte at få håb om ved dens hjælp at komme ud af sin elendige tilstand.

Da katten havde fået, hvad den havde forlangt, trak den nok så kækt sine støvler på, hængte posen om halsen, holdt snorene foran med de to poter og gik ud i en egn, hvor der var en stor mængde kaniner. Katten lagde klid og svinemel i sin pose, strakte sig på jorden, som om den var død, og ventede på, at en

eller anden ung kanin, som endnu ikke kendte noget til verdens list og snarer, skulle komme og krybe ind i dens pose for at æde, hvad der lå i den.

Næppe havde den lagt sig, før dens håb gik i opfyldelse; en ung, uforsigtig kanin krøb ind i sækken; straks snørede katten posen til, fangede kaninen og dræbte den uden nåde og barmhjertighed.

Ganske stolt af sit bytte gik den til kongen og forlangte at tale med ham. Man lod den gå op i Hans Majestæts værelse, og da den var kommet ind, bukkede den dybt for kongen og sagde til ham: "Se her, Deres Majestæt! er en skovkanin, som herr marquien af Carabas" (det var det navn, som han fandt for godt at give sin herre) "har pålagt mig at bringe Dem fra ham."

"Sig til din herre, at jeg takker ham, og at han har gjort mig en fornøjelse."

En anden gang lagde den sig i skjul i en kornmark og holdt bestandig sin pose åben, og da to agerhøns var fløjet derind, trak den i snorene og fangede dem begge. Derpå gik den til kongen og forærede ham dem, ligesom den havde gjort ved kaninen.

Kongen modtog også de to agerhøns med glæde og lod give katten en drikkeskilling.

I to-tre måneder vedblev katten således fra tid til tid at bringe kongen vildt fra sin herres jagt.

Da den engang havde fået at vide, at kongen i selskab med sin datter, som var den dejligste prinsesse i verden, ville køre en lysttur langs med floden, sagde den til sin herre: "Hvis De vil følge mit råd, så er Deres lykke gjort; De skal ikke gøre andet end bade Dem i floden på et sted, som jeg skal anvise Dem, og så lade mig sørge for resten."

Marquien af Carabas fulgte sin kats råd uden at vide, hvad det skulle føre til.

Just som han badede sig, kom kongen kørende, og katten gav sig til at skrige af fuld hals: "Hjælp! Hjælp! Marquien af Carabas er nærved at drukne!"

Ved at høre dette skrig stak kongen hovedet ud af karetvinduet, og da han straks genkendte katten, som så o te havde bragt ham vildt, befalede han sine drabanter i hast at komme marquien af Carabas til hjælp. Medens man trak den stakkels marquis op af floden, gik katten hen til kareten og sagde til kongen, at medens dens herre var i bad, var der kommet tyve, som havde taget hans klæder, skønt den af al magt havde skreget; "Hold på tyven!" (Den skælm havde selv skjult dem under en stor sten).

Kongen befalede straks opsynsmændene ved hans klædekammer at hente en af de smukkeste dragter til marquien af Carabas. Kongen viste ham en overordentlig venlighed, og da de smukke klæder, som man havde iført ham, endmere hævede hans gode udseende (for han var smuk og meget velskabt), så fandt kongens datter ham i høj grad efter sin smag; og aldrig så snart havde marquien af Carabas tilsendt hende to eller tre øjekast, som vel var ærbødige, men også lidt ømme, før hun blev rasende forelsket i ham. Kongen forlangte, at han skulle komme ind i kareten og være med på lystturen.

Katten, henrykt over at se, at dens plan begyndte at lykkes, løb i forvejen; og da den på en eng så nogle bønder, som slog hø, sagde den til dem: "Kære folk! hvis I ikke siger til kongen, at den eng, hvor I slår hø, tilhører marquien af Carabas, vil I alle blive hakket så fint som bolledej."

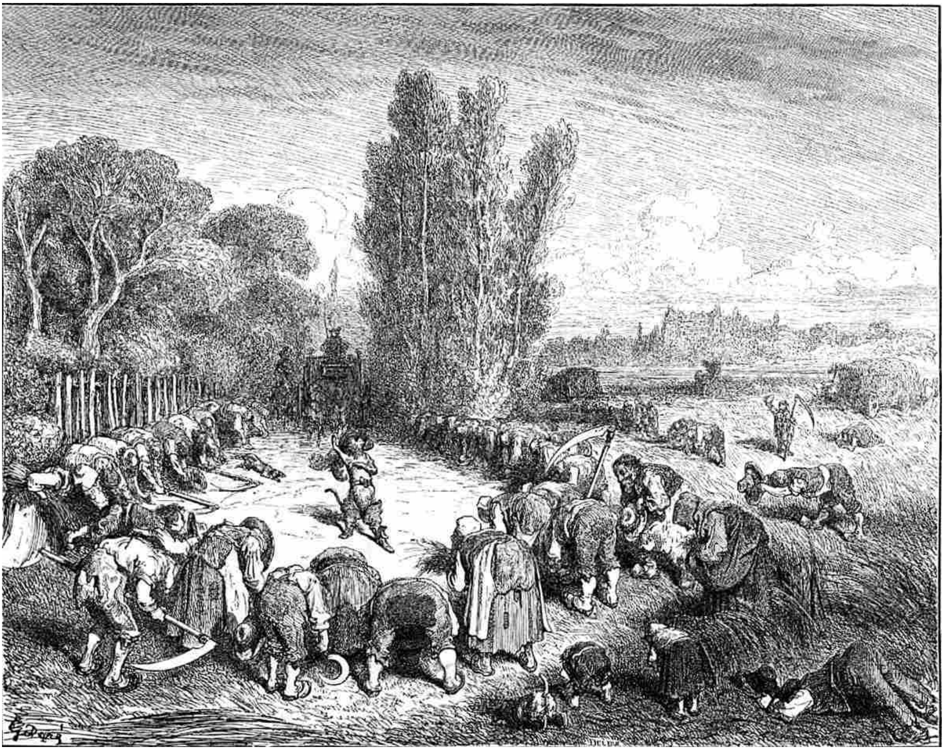

Kongen undlod ikke at spørge høstfolkene, hvem der ejede den eng, hvor de slog hø.

"Den tilhører marquien af Carabas," svarede de alle med én mund; for kattens trussel havde indjaget dem skræk.

"Der har De en smuk ejendom," sagde kongen til marquien af Carabas.

"Deres Majestæt ser," svarede marquien, "at det er en eng, som hvert år indbringer rigeligt."

Mesterkatten, som hele tiden løb foran, kom til nogle høstfolk og sagde til dem; "Kære folk, som mejer her! Hvis I ikke siger, at al denne sæd tilhører marquien af Carabas, vil I alle blive hakket så fint som bolledej."

Da kongen lidt efter kom forbi, ville han vide, hvem der ejede al den sæd, som han så.

"Den tilhører marquien af Carabas," svarede høstfolkene; og kongen glædede sig atter på marquiens vegne.

Katten, som stadig løb foran kareten, sagde altid det samme til alle dem, han traf på; og kongen var meget forbavset over de store godser, som tilhørte marquien af Carabas.

Til sidst kom mesterkatten til et smukt slot, hvis herre var en trold, den rigeste, man nogensinde har kendt; for alle de jorder, som kongen var kommet forbi, lå netop til dette slot. Katten søgte at skaffe sig underretning om, hvad slags karl denne trold var, og hvad han mægtede at udrette, og forlangte derfor at få ham i tale; for, sagde den, den havde ikke villet komme så nær forbi hans slot uden at have den ære at hilse på ham.

Trolden modtog den så høfligt, som en trold kan, og bad den tage plads.

"Man har forsikret mig," sagde katten, "at De havde den evne at kunne forvandle Dem til alle slags dyr, at De f.eks. kunne omskabe Dem til en løve eller til en elefant."

"Det er meget rigtigt," svarede trolden noget ubesindigt; "og for at vise Dem det, skal jeg lade Dem se mig blive til en løve."

Katten blev så forskrækket ved at se sig ansigt til ansigt med en løve, at den øjeblikkelig entrede op til tagrenderne, skønt med møje og med fare, for dens støvler duede ikke til at spadsere på tagstenene. Da katten nogen tid efter så, at trolden havde forladt løveskikkelsen, kom den ned igen og bekendte, at den var blevet meget bange.

"Man har tillige forsikret mig," sagde katten, "hvad jeg forresten ikke er i stand til at tro, at De også skulle have den evne at kunne påtage Dem de mindste dyrs skikkelse, at De f.eks. Kunne forvandle Dem til en rotte eller til en mus; jeg må tilstå Dem, at jeg anser dette for aldeles umuligt."

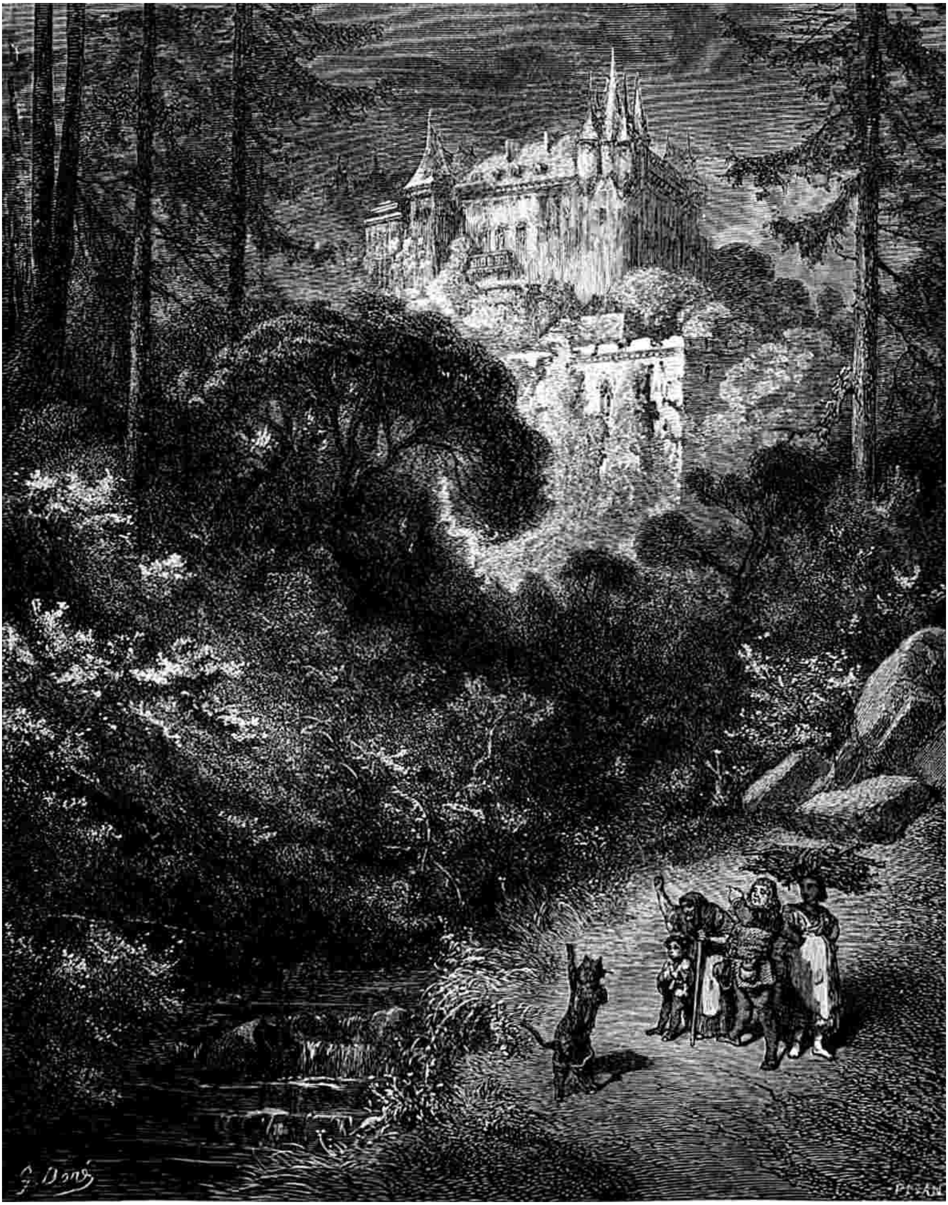
G. Doré

"Umuligt!" gentog trolden. "Nu skal De bare se!" I samme øjeblik forvandlede han sig til en mus, som gav sig til at løbe hen ad gulvet.

Aldrig så snart så katten dette, før den sprang på musen og bed den. Da kongen just nu kom forbi troldens smukke slot, ønskede han imidlertid at komme indenfor. Da katten hørte kareten rulle over vindebroen, løb den kongen i møde og sagde; "Deres Majestæt være velkommen i dette slot, som tilhører marquien af Carabas."

"Hvorledes, hr. marquis?" råbte kongen, "også dette slot tilhører Dem? Man kan ikke se noget smukkere end denne gårdsplads og alle de bygninger, som omringer den; lad os se det indre, hvis De tillader det."

Marquien bød den unge prinsesse hånden, og de gik bagefter kongen, som gik foran De kom ind i en stor sal, hvor de fandt et prægtigt dækket bord, som trolden havde ladet ordne for sine venner, som netop den dag skulle besøge ham, men som ikke havde vovet at komme ind, da de vidste, at kongen var der. Kongen var henrykt over marquien af Carabas' gode egenskaber, og ikke mindre hans datter, som tillige var rasende forelsket i ham.

Da nu kongen havde set alle de store rigdomme, som han var i besiddelse af, og dernæst havde drukket fem-seks bægre vin, sagde han til ham: "Det kommer ganske an på Dem selv, herr marquis! om De vil være min svigersøn."

Marquien bukkede dybt den ene gang efter den anden og modtog den ære, som kongen bød ham; og samme dag holdt han bryllup med prinsessen.

Katten blev en stor herre ved hoffet og løb for fremtiden kun efter mus for morskabs skyld.

Riquet med hårtoppen

Krøniken fortæller, at der engang var en dronning, som fødte en søn, der var så styg og så slet skabt, at man længe var i tvivl, om han havde menneskelig skabning. En fe, som var nærværende ved hans fødsel, forsikrede imidlertid, at han ikke ville komme til at savne elskværdighed, eftersom han ville få megen vid og forstand. Hun tilføjede endvidere, at han, i kraft af den gave, som hun nu skænkede ham, ville blive i stand til at meddele den person, som han elskede højest, lige så megen vid og ånd, som han selv besad. Alt dette trøstede den stakkels dronning en smule, skønt hun var meget bedrøvet over at have sat en så styg marekat ind i verden. Men sandt er det, aldrig så snart begyndte dette barn at tale, før han havde tusinde gode indfald, og han havde i alt, hvad han foretog sig, noget vist åndrigt, som måtte henrykke enhver. Jeg havde nær glemt at fortælle at han kom til verden med en lille hårtop på hovedet, hvilket gav anledning til, at man kaldte ham Riquet med hårtoppen; for Riquet var familiens navn.

Efter syv-otte års forløb nedkom dronningen i et nabokongerige med to døtre. Den som først kom til verden, var så dejlig som dagen; dronningen blev så glad over dette, at man næsten befrygtede, at den overvættes glæde skulle skade hende. Den samme fe, som havde været nærværende, da den lille Riquet med hårtoppen blev født, var også her til stede; og for at dæmpe dronningens glæde, erklærede hun hende, at denne lille prinsesse ikke ville få megen forstand, men at hun ville blive lige så dum, som hun var smuk.

Dette krænkede dronningen i høj grad; men et par minutter efter fik hun en langt større sorg, for den anden datter, som hun fødte, befandtes at være overdreven styg.

"Vær ikke så bedrøvet, Deres Majestæt!" sagde feen til hende. "Deres datter vil blive holdt skadesløs på en anden måde; Deres datter vil få så megen vid og ånd, at man næsten ikke vil lægge mærke til, at hun savner skønhed."

"Gud give det!" svarede dronningen; "men kunne man ikke finde på et middel til at forskaffe den ældste lidt forstand, hun, som er så smuk?"

"Hvad forstanden angår," svarede feen, "mægter jeg ikke at gøre noget for hende, men med hensyn til skønheden formår jeg alt; og da der ikke er noget, som jeg ikke ville gøre for Deres tilfredshed, så vil jeg skænke hende den evne at kunne gøre den person dejlig, som hun vil komme til at holde af."

Alt efter som de to prinsesser voksede til, voksede deres fuldkommenheder med dem; og over alt talte man kun om den ældstes skønhed og den yngstes forstand. Det er rigtignok sandt, at deres fejl tog meget til med alderen: Den yngste blev synligt grimmere, og den ældste blev dag for dag mere dum; enten svarede hun slet ikke på, hvad man spurgte hende om, eller hun kom med noget vrøvl. Hun var tillige så kejtet, at hun hverken var i stand til at stille fire par kopper på kaminranden uden at slå et par itu, eller drikke et glas vand uden at spilde halvparten på sin kjole.

Skønt dejlighed er en stor fordel hos en ung dame, så tog den yngre dog næsten altid luven fra sin ældre søster i alle selskaber. I førstningen holdt man sig til den dejlige for at se på hende og beundre hende; men det varede ikke længe, før man omringede den, der havde mest forstand, for at høre hende forebringe

tusinde behagelige ting; og man var ikke lidt forundret ved på mindre end et kvarters tid at se den ældste ganske forladt, medens hele selskabet stod i stimmel omkring den yngste. Skønt den ældste var meget dum, bemærkede hun nok dette; og hun ville uden at angre det gerne have givet afkald på hele sin skønhed, hvis hun blot kunne få halvparten af sin søsters forstand. Så klog end dronningen var, så kunne hun dog ikke afholde sig fra af og til at bebrejde hende hendes tåbelighed, og smerten over dette var nær ved at tage livet af den stakkels prinsesse.

Engang, da hun var gået ud i en skov for i ensomhed at bejamre sin ulykke, så hun en lille mand af et højst ubehageligt udvortes, men iført en pragtfuld dragt, komme hende i møde. Det var den unge prins Riquet med hårtoppen; ved at se hendes portrætter, som fandtes over alt, var han blevet forelsket i hende og havde forladt sin faders kongerige, for at nyde den glæde at se og tale med hende.

Henrykt over således at møde hende ganske alene, nærmede han sig med al optænkelig ærbødighed og finhed. Da han havde anbragt de almindelige hilsener og bemærket, at hun var meget nedslået, sagde han til hende: "Jeg begriber ikke, min nådige! hvorledes en dame, der er så dejlig som De, kan være så sørgmodig, som De forekommer mig; for skønt jeg kan rose mig af at have set en utallig mængde skønne kvinder, så må jeg dog med sandhed sige, at jeg aldrig har set nogen, hvis skønhed kommer Deres nær."

"Det behager Dem kun så at sige, min herre!" var prinsessens svar, og så tav hun stille.

"Skønheden," vedblev Riquet med hårtoppen, "er et så stort fortrin, at den nok kan opveje alt det øvrige; og når man, som

De, er i besiddelse af den, indser jeg ikke, at der kan være noget, der kunne forårsage Dem megen bedrøvelse."

Prinsessen svarede: "Jeg ville hellere være lige så grim som De og have forstand, end besidde den skønhed, som jeg har, og være så dum, som jeg er."

"Der er intet, min nådige! som beviser bedre, at man har forstand, end den tro, at man ingen har; det ligger i denne gode egenskabs natur, at jo mere man har, des mere tror man at savne."

"Ja, det ved jeg ikke," sagde prinsessen; "men hvad jeg ved, det er, at jeg er meget dum, og det forårsager mig en sorg, som tager livet af mig."

"Er det ikke andet, min nådige! der volder Dem sorg, så kan jeg meget let gøre ende på Deres smerte."

"Hvorledes vil De bære Dem ad med det?" sagde prinsessen.

"Jeg har det i min magt," sagde Riquet med hårtoppen, "at skænke den person, som jeg må elske højest, så megen forstand, som man kan ønske sig, og da nu De, min nådige! er denne person, så afhænger det kun af Dem selv, om De vil have så megen forstand, som De kan ønske, forudsat nemlig, at De vil gifte Dem med mig."

Prinsessen stod ganske forvirret og svarede ikke.

"Jeg ser," vedblev Riquet med hårtoppen, "at dette forslag støder Dem, og jeg undrer mig ikke over det; men jeg indrømmer Dem et helt år til at tage en beslutning i."

Prinsessen havde så lidt forstand, men tillige så stor lyst til at få forstand, at hun bildte sig ind, at dette år aldrig ville få ende; derfor gik hun ind på det forslag, som var gjort hende.

Aldrig så snart havde hun lovet Riquet med hårtoppen, at hun samme dag om et år ville gifte sig med ham, før hun følte sig en

ganske anden, end hun havde været i forvejen. Hun havde fået en utrolig lethed til at sige alt, hvad hun havde lyst til at ytre, og at udtrykke det på en fin, let og naturlig måde. Hun begyndte straks en elegant og vel sammenhængende samtale med Riquet med hårtoppen og snakkede med en sådan kraft, at Riquet med hårtoppen troede at have givet hende mere forstand, end han havde forbeholdt sig selv.

Da hun kom tilbage til slottet, vidste hele hoffet ikke, hvad det skulle tænke om en så pludselig og så overordentlig forandring; for lige så mange uartigheder man før havde hørt hende fremføre, lige så mange sindrige og højst åndrige ord hørte man nu fra hendes mund. Hele hoffet følte herover en glæde, som ikke kan beskrives; kun den yngre var ikke meget glad ved det, for da hun nu ikke mere havde sin åndsoverlegenhed over søsteren, så måtte hun ved siden af hende kun se ud som en meget ubehagelig abekat. Kongen lod sig lede af den ældres ord og holdt endog stundom statsråd i hendes værelse.

Da rygtet om denne forandring havde udbredt sig, bestræbte alle de unge prinser i de tilgrænsende kongeriger sig for at vinde hendes kærlighed, og næsten alle forlangte hende til ægte; men hun fandt mellem dem ikke én, som havde forstand nok, og hun hørte på dem alle uden at indlade sig med en eneste.

Imidlertid kom der en prins, så mægtig, så rig, så åndrig og så velskabt, at hun ikke kunne lade være at fatte velvilje for ham. Da hendes fader havde bemærket dette, så sagde han til hende, at han overlod ganske til hende selv at vælge en ægtefælle, og at hun kun behøvede at sige til. Da man nu, jo mere forstand man har, så meget mere er i vånde ved at tage en fast beslutning i denne sag, så takkede hun først sin fader, men bad ham dernæst, at han skulle lade hende have tid til at overveje tingen.

Hændelsesvis gik hun ud at spadsere i den samme skov, hvor hun havde truffet Riquet med hårtoppen, for uforstyrret at overveje, hvad hun skulle beslutte sig til.

Medens hun vandrede der i dybe grublerier, hørte hun under sine fødder en dump larm ligesom af en mængde folk, der kom og gik og havde travlt. Hun blev opmærksom og lyttede, og så hørte hun en sige: "Bring mig denne gryde!" en anden: "Giv mig den kedel!" en tredje: "Kast ved på ilden!" I samme øjeblik åbnede jorden sig, og hun så under sine fødder ligesom et stort køkken, fuldt af kokke, kokkedrenge og alle slags andre medhjælpere, der er nødvendige for at tilberede et prægtigt gæstebud. Der kom en flok af tyve eller tredive stegere, som gik hen i en buegang og stillede sig om et meget langt bord, og som alle med spækkenålen i hånden og rævehalen bag øret gave sig til at arbejde i takt efter en velklingende sang.

Prinsessen blev forbavset over dette syn og spurgte dem, hvem de arbejdede for.

Den fornemste i flokken svarede hende: "Vi arbejde for prins Riquet med hårtoppen, som skal holde bryllup i morgen."

Prinsessen blev endnu mere forundret end før, og da hun med ét kom ihu, at hun for et år siden på samme dag havde lovet at ægte prins Riquet med hårtoppen, så var hun nær dånet. Grunden til, at hun ikke havde husket på det, var nemlig den, at da hun gav dette løfte, var hun en dum tøs, men da hun havde fået den nye åndsrigdom, som prinsen havde skænket hende, så havde hun glemt alle sine foregående tåbeligheder.

Næppe havde hun fortsat sin vandring en snes skridt, før Riquet med hårtoppen trådte frem for hende, kæk, prægtig, kort sagt som en prins, der er brudgom.

"Min nådige!" sagde han, "De ser, at jeg nøjagtigt holder mit ord; og jeg tvivler ikke om, at De er kommet her for at opfylde Deres løfte og ved at skænke mig Deres hånd gøre mig til det lykkeligste menneske på Jorden."

"Jeg må oprigtigt tilstå Dem," svarede prinsessen, "at jeg endnu ikke desangående har taget en beslutning, og at jeg tror aldrig at kunne tage en sådan, som De ønsker."

"De sætter mig i forbavselse, prinsesse!" sagde Riquet med hårtoppen til hende.

"Jeg kan begribe det," sagde prinsessen, "og vist er det, at hvis jeg havde at gøre med en rå person, med en mand uden ånd og forstand, ville jeg befinde mig i en stor forlegenhed. En sådan ville sige til mig: en prinsesse må holde sit ord; De bør ægte mig, eftersom De har lovet mig det. Men da den, som jeg her taler med, er den forstandigste mand i verden, så er jeg vis på, at han vil finde sig i ret og billighed. De ved, at da jeg endnu var et fæ, kunne jeg desuagtet ikke tage den beslutning at ægte Dem. Hvor kan det nu falde Dem ind, at jeg med den forstand, som De har meddelt mig, og som gør mig endnu mere kræsen i valget, end jeg dengang var, nu skulle tage en beslutning, som jeg ikke dengang kunne tage? Hvis det virkelig var Deres tanke at ægte mig, så har De begået en stor fejl ved at berøve mig min dumhed og sætte mig i stand til at se klarere, end jeg dengang gjorde."
Riquet med hårtoppen svarede: "Hvis en mand uden ånd og forstand kunne have lov til, som De nylig sagde, at bebrejde Dem

Deres uordholdenhed, hvorfor vil De da ikke tillade, prinsesse! at jeg bruger samme frihed i en anledning, hvor det gælder hele mit livs lykke? Er der nogen fornu tig grund til at stille de per– soner, som har forstand, uheldigere end dem, som ingen har?

Hvor kan De påstå det, De, som har så megen forstand, og som ønskede den så inderligt? Men lad os komme til sagen, hvis De behager. Med undtagelse af min grimhed, er der da ellers noget hos mig, som mishager Dem? Er De misfornøjet med min fødsel, med min ånd, med min sindsstemning og min opførsel?"

"På ingen måde," svarede prinsessen, "jeg sætter høj pris på alt det, som De her har nævnet mig."

"Hvis det forholder sig således," gentog Riquet med hårtoppen, "vil jeg dog blive lykkelig, eftersom det står i Deres magt at gøre mig til den elskværdigste mand af verden."

"Hvorledes kan det lade sig gøre?" sagde prinsessen.

"Det kan ske," svarede Riquet med hårtoppen, "hvis De elsker mig så meget, at De ønsker, at det skal ske. Og for at De ikke skal tvivle om det, må jeg sige Dem, at den samme fe, som ved min fødsel skænkede mig den gave at kunne meddele den person, som jeg kom til at elske, åndrighed, hun har også meddelt Dem den gave, at kunne gøre den mand smuk, som De ville elske, og som De ville forunde denne gunst."

"Siden det forholder sig således," sagde prinsessen, "så ønsker jeg af mit ganske hjerte, at De må blive den smukkeste og elskværdigste prins af verden, og jeg skænker Dem denne gave, forsåvidt det står til mig."

Næppe havde prinsessen udtalt disse ord, før Riquet med hårtoppen stod for hendes øjne som den smukkeste, mest velskabte og elskværdigste mand, hun nogensinde havde set. Der er dog dem, der forsikrer, at det ikke var feens trylleri, som her virkede, men at det var alene kærligheden, der frembragte denne forvandling. De siger nemlig, at da prinsessen havde overvejet sin tilbeders udholdenhed, hans beskedenhed og alle hans sjæls og ånds gode egenskaber, kunne hun ikke længere

se hans legemlige vanskabning eller hans ansigts hæslighed, så at hans pukkel ikke forekom hende at være andet end en brav mands vane med at skyde lidt ryg, og i stedet for at hun hidtil havde set ham halte frygteligt, fandt hun nu kun, at han i gangen hældede lidt til siden, hvilket ligefrem fortryllede hende. Så siger de også, at hans øjne, som skelede, netop derved forekom hende mere livlige, og at denne deres uregelmæssighed i hendes tanker var et bevis på en overordentlig heftig kærlighed; og at endelig hans store, røde næse i hendes øjne havde noget krigersk og heltemæssigt.

Hvordan det end forholdt sig, prinsessen lovede straks at gifte sig med ham, forudsat at han kunne få kongens, hendes faders, samtykke til det.

Da kongen vidste, at hans datter nærede megen agtelse for Riquet med hårtoppen, og han desuden kendte ham som en meget åndrig og meget klog fyrste, modtog han ham med glæde som svigersøn.

Næste dag fejredes brylluppet, som Riquet med hårtoppen havde forudset, og ifølge de befalinger, han lang tid i forvejen havde udstedt.

Æselskind

Fordum var der engang en konge, så mægtig, så elsket af sine undersåtter, så agtet af alle sine naboer og bundsforvandte, at man kunne sige, at han var den lykkeligste af alle eneherskere. Hans lykke var endvidere befæstet derved, at han havde valgt til dronning en prinsesse, der var lige så skøn som dydig. I deres kyske ægteskab fødtes dem en datter, der var begavet med så megen ynde og skønhed, at de ikke fortrød, at de ikke havde flere børn.

Pragt, smag og overflod herskede i hans slot; hans ministre var vise og duelige, hoffolkene dydige og ham hengivne, tjenerskabet tro og arbejdsomt; de uhyre store stalde var fyldte med de skønneste heste, man kunne se, med rige dækkener på. Men hvad der vakte de rejsendes forundring, når de gik igennem de smukke stalde, det var, at der på det fornemste sted stod et æsel med sine lange øren.

Det var ikke et snurrigt indfald, men det havde sin gode grund, at kongen havde indrømmet dette dyr en særskilt og udmærket plads. Dette sjældne dyrs egenskaber fortjente nok en sådan udmærkelse, eftersom det af naturen havde den overordentlige beskaffenhed, at strøelsen i båsen, i stedet for at være uren, hver morgen blev fundet i overflod dækket med skinnende dalere og gulddukater, som man samlede op, så snart det vågnede.

Men da livets omskiftelser udstrækker sig lige så vel til kongerne som til deres undersåtter, og da lykken altid er blandet med nogen modgang, så var det Himlens vilje, at dronningen

pludselig blev angrebet af en hidsig sygdom, mod hvilken lægernes videnskab og duelighed ikke kunne opfinde noget hjælpemiddel.

Der herskede almindelig bedrøvelse. Kongen, som var meget øm og elskede sin kone, trods det bekendte udsagn, at ægteskabet er kærlighedens grav, var overdrevent bedrøvet, gjorde brændende løfter i alle sit kongeriges templer og ville gerne have ofret sit liv for sin elskede ægtefælles; men forgæves påkaldte han guder og feer.

Da dronningen følte, at hendes sidste time nærmede sig, sagde hun til sin ægtefælle, der svømmede i tårer: "Tillad mig, førend jeg dør, at forlange én ting af dig, og det er, hvis du kunne få lyst til at gifte dig igen – –"

Ved disse ord udstødte kongen ynkelige skrig, greb sin hustrus hænder og badede dem med tårer, idet han forsikrede hende, at det var unyttigt at tale til ham om et andet ægteskab. "Nej, nej," sagde han til sidst, "min elskede dronning! Tal snarere til mig om at følge med dig."

Dronningen vedblev med en åndsfasthed, som forøgede kongens sorg: "Staten, som må forlange efterfølgere, da jeg kun har skænket dig en datter, bør tilskynde dig til at skaffe dig sønner, som ligner dig. Men jeg forlanger indstændigt, ved den kærlighed, du har til mig, at du ikke må give efter for dine undersåtters forestillinger, førend du har fundet en prinsesse, der er skønnere og mere velskabt end jeg. Jeg fordrer din ed på det, og så vil jeg dø tilfreds."

Man formoder, at dronningen, som ikke var uden selvkærlighed, fordrede denne ed, fordi hun da var sikker på, at kongen aldrig ville gifte sig igen, nemlig under den

forudsætning, at der i hele verden ikke fandtes nogen, som i skønhed var hendes lige.

Så døde hun da. Ingensinde har en enkemand gjort mere larm; at græde, at hulke nat og dag, som er enkestandens små rettigheder, var hans eneste beskæftigelse.

De store smerter varer ikke længe. Desuden trådte statens fornemste sammen og kom i forening til kongen for at bede ham at gifte sig igen. Denne første opfordring syntes ham noget hård og fik ham igen til at fælde tårer. Han anførte den ed, han havde aflagt dronningen, og opfordrede sine statsråder til at finde en prinsesse, som var smukkere og bedre skabt end hans salig kone, idet han troede, at det ville være dem umuligt.

Men statsrådet betragtede et sådant løfte som en narrestreg og sagde, at skønheden ikke havde noget at betyde, når en

dronning kun var dydig og ikke ufrugtbar Og at staten til sin ro og sikkerhed forlangte prinser af huset; at rigtignok prinsessen besad alle de egenskaber, der fordredes til en stor dronning, men at man så måtte vælge hende en fremmed til ægtemand, og at denne fremmede enten ville føre hende til sit hjem, eller, hvis han regerede med hende, ville deres børn ikke anses for at være af familiens blod; og endelig, når der ikke var nogen prins af kongens navn, kunne nabofolkene måske påføre dem krige, som ville drage kongerigets undergang efter sig.

Kongen blev slået af disse kloge betragtninger og lovede, at han ville tænke på at føje dem.

Han søgte virkelig blandt alle giftefærdige prinsesser efter en, som kunne passe for ham. Man bragte ham hver dag de yndigste portrætter; men ingen af dem besad salig dronningens yndigheder. På den måde fik han ingen beslutning taget.

Ulykkeligvis faldt han på at synes, at hans datter, prinsessen, ikke alene var henrivende skøn og velskabt, men at hun endog langt overgik sin moder, dronningen, både i ånd og ynde. Hendes ungdom, hendes skønne, friske hudfarve antændte hos kongen en så heftig flamme, at han ikke kunne skjule den for prinsessen og erklærede hende, at han havde besluttet at gifte sig med hende, eftersom hun alene var i stand til at løse ham fra hans ed.

Den unge prinsesse, som var både dydig og blufærdig, var nær ved at falde i afmagt ved dette rædsomme forslag. Hun sank på knæ for sin fader, kongen, og besvor ham med al den sjælskraft, hun kunne samle, dog ikke at tvinge hende til at begå en sådan forbrydelse.

Kongen, som havde sat sig denne sære plan i hovedet, havde rådspurgt en gammel druide for at få prinsessens samvittighed

beroliget. Denne druide, der var mindre gudfrygtig end ærgerrig, tog ikke i betænkning, for at nyde den ære at være en mægtig konges fortrolige, at ofre uskyldighedens og dydens sag, forstod med så megen behændighed at indsnige sig i kongens ånd, formildede for hans øjne den forbrydelse, som han havde i sinde at begå, i den grad, at han endog fik ham til at tro, at det var en from gerning at ægte sin datter.

Kongen, som følte sig smigret ved denne skurks udtalelser, omfavnede ham og kom tilbage fra ham, langt mere opsat på sit forsæt end før. Han gav prinsessen befaling til at forberede sig til at adlyde ham.

Den unge prinsesse, overvældet af den heftigste smerte, kunne ikke finde på anden udvej end at gå til feen Lilas, som var hendes gudmoder. Hun satte sig derfor samme nat i en smuk cabriolet, som blev trukket af et stort får, der kendte alle veje.

Hun ankom også lykkeligt. Feen, som elskede prinsessen, sagde hende, at hun vidste alt, hvad hun havde i sinde at fortælle
hende, men at hun ikke nærede nogen bekymring, og at intet skulle skade hende, når hun blot nøjagtigt udførte, hvad hun nu ville foreskrive hende. "Thi," sagde hun, "mit kære barn! det ville være en stor brøde at ægte din fader; men du kan undgå det uden at modsige ham. Sig blot til ham, at han for at opfylde en grille, som du har, skal forære dig en kjole af vejrligets farve; trods al hans kærlighed og al hans magt vil det ikke lykkes ham."

Prinsessen takkede hjerteligt sin gudmoder, og allerede næste dags morgen forebragte hun kongen, hvad feen havde rådet

hende til at sige, og forsikrede, at man ikke skulle vente noget løfte af hendes mund, før hun havde fået denne kjole af vejrligets farve.

Kongen, henrykt over det håb, hun gav ham, lod alle de berømteste skræddere samle og bestilte hos dem den kjole under den betingelse, at han ville lade dem hænge alle sammen, hvis det ikke lykkedes dem.

Han havde dog ikke den ærgrelse at måtte gå til denne yderlighed; allerede næste dag bragte de den så meget attråede kjole. Den blå vårhimmel, omgivet af guldskyer, er ikke dejligere end denne smukke kjole, da man bredte den ud.

Prinsessen blev meget bedrøvet over dette og vidste ikke, hvorledes hun skulle slippe ud af sin forlegenhed. Kongen trængte på for en afgørelse.

Hun måtte nu igen tage sin tilflugt til gudmoderen, og denne, forbavset over, at hendes hemmelighed ikke havde hjulpet til noget, rådede hende til at prøve at forlange en kjole af månens farve.

Kongen, som ikke kunne nægte hende noget, sendte bud efter de dueligste arbejdere og bestilte hos dem så eftertrykkeligt en kjole af månens farve, så at der mellem bestillingen og forfærdigelsen ikke måtte hengå fireogtyve timer.

Prinsessen, som syntes bedre om denne prægtige kjole end om sin faders omsorg, hensank i en umandelig bedrøvelse, da hun var blevet alene med sine kammerpiger og sin amme.

Feen Lilas, som vidste det hele, kom for at hjælpe den bedrøvede prinsesse, og sagde til hende: "Enten tager jeg meget fejl, eller jeg må tro, at du bør forlange en kjole af solens farve. Vi

kunne måske da til sidst gøre din fader ked af det hele, for det er ikke muligt at skaffe en sådan kjole; i det mindste vinder vi derved tid."

Prinsessen var enig med sin gudmoder og forlangte en sådan kjole, og den forelskede konge gav uden savn alle kronens diamanter og rubiner for at fremme dette stolte arbejde og befalede tillige ikke at spare noget for at gøre denne kjole lige så smuk som solen.

Da den blev fremlagt, måtte alle de, der så den, lukke deres øjne, så blændede blev de. Det er fra denne tid af, at briller med grønne og sorte glas er kommet i brug.

Hvorledes gik det prinsessen ved dette syn? Aldrig havde man før set et så smukt og så kunstfærdigt arbejde. Hun var ganske forvirret, og under påskud af at have ondt i øjnene, gik hun ind i sit kammer, hvor feen, som var ubeskrivelig skamfuld, ventede hende.

Men det blev endnu værre, for da hun så solkjolen, blev hun rød i hovedet af vrede. "Aha!" sagde hun til prinsessen; "denne gang, mit barn! vil vi sætte din faders lumpne kærlighed på en frygtelig prøve. Jeg tror nok, han er meget opsat på dette giftermål, som han mener så nært forestående; men jeg tænker også, at han vil blive en smule overrasket ved det forlangende, som jeg råder dig til at forebringe ham. Du skal forlange skindet af det æsel, som han holder så overordentlig meget af, fordi det med overflødighed forsyner ham med midler til alle hans udgifter. Gå nu og tag ikke i betænkning at sige ham, at du ønsker at få dette skind."

Prinsessen blev henrykt over endnu engang at finde et middel til at undgå dette ægteskab, som hun afskyede; og hun tænkte tillige, at hendes fader aldrig ville kunne beslutte sig til at ofre

sit æsel. Hun gik ind til ham og sagde ham, at hun ønskede at få det smukke dyrs skind.

Skønt kongen blev meget forundret over dette indfald, betænkte han sig ikke på at efterkomme hendes ønske. Det stakkels æsel blev ofret, og skindet blev nok så pænt båret ind til prinsessen.

Da hun nu ikke så nogen udvej til at slippe ud af ulykken, var hun lige ved at fortvivle, da gudmoderen just kom løbende.

"Hvad er det dog, du gør, mit barn?" sagde hun, da hun så prinsessen flænge i sit hår og kradse sine smukke kinder. "Dette er netop det lykkeligste øjeblik i dit liv. Svøb dig ind i dette skind, forlad dette slot og gå så langt, jorden kan bære dig. Når man ofrer alt for dydens skyld, så forstår guderne at give erstatning. Gå nu, jeg skal sørge for, at dine klæder følger dig over alt; hvor som helst du vil opholde dig, skal din kuffert med dine kjoler og smykker under jorden følge med dig. Her har du min tryllevånd, som jeg forærer dig; når du engang trænger til denne kuffert, behøver du kun at slå på jorden, så vil den komme frem for dine øjne. Men skynd dig nu at gå og nøl ikke."

Prinsessen kyssede sin gudmoder hundrede gange og bad hende ikke at lade hende i stikken. Hun indhyllede sig i det stygge skind, smurte sig i ansigtet med sod fra kaminen og forlod det stolte slot uden at blive genkendt af nogen.

Prinsessens fraværelse vakte stort spektakel. Kongen var fortvivlet, han havde jo ladet gøre foranstaltninger til en prægtig fest, nu var han utrøstelig. Han lod over hundrede gendarmer og over tusinde musketerer drage ud for at søge efter hans datter; men feen, som beskyttede hende, gjorde hende usynlig for de snildeste spejdere; og så måtte man da se at trøste sig.

PISAN

Imidlertid vandrede prinsessen. Hun gik langt, meget langt, endnu længere og søgte over alt at finde en plads; af kristenkærlighed gav man hende vel mad og drikke, men man fandt hende så snavset, at ingen skøttede om hende. Så kom hun da til en smuk by, og uden for byens port lå der en avlsgård, hvor forpagterkonen trængte til en skuretøs, som skulle skylle karkludene, holde rent om kalkunerne og skure svinetruget. Da denne kone så den vandrende pige, som var så urenlig, foreslog hun hende at træde i tjeneste hos hende; prinsessen modtog dette tilbud med glæde, da hun var så træt af at have gået så langt.

Man anviste hende opholdssted i den bageste krog af køkkenet, hvor hun i de første dage var udsat for tjenestefolkenes plumpe spøg, da hendes skidne æselskind gjorde hende så modbydelig. Til sidst vænnede man sig til at se hende; desuden var hun så omhyggelig for at opfylde sine pligter, så at forpagterkonen tog hende under sin beskyttelse. Hun drev fårene ud og lod dem komme i fold til rette tid; hun førte kalkunerne ud på græsgangen med en sådan forstandighed, som om hun aldrig havde foretaget sig noget andet. Alting trivedes også under hendes smukke hænder.

Engang, da hun sad ved en klar kilde, hvor hun ofte begræd sin sørgelige forfatning, faldt hun på at spejle sig; det frygtelige æselsskind, som hendes hovedbedækning og kjole bestod i, gjorde hende ganske forskrækket. Skamfuld over denne pynt vaskede hun sit ansigt og sine hænder, som blev mere hvide end elfenben, og hendes ansigtsfarve fik igen sin naturlige friskhed. Glæden over at se, hvor smuk hun var, gav hende lyst til at bade sig, hvilket hun også gjorde; men da hun skulle tilbage til

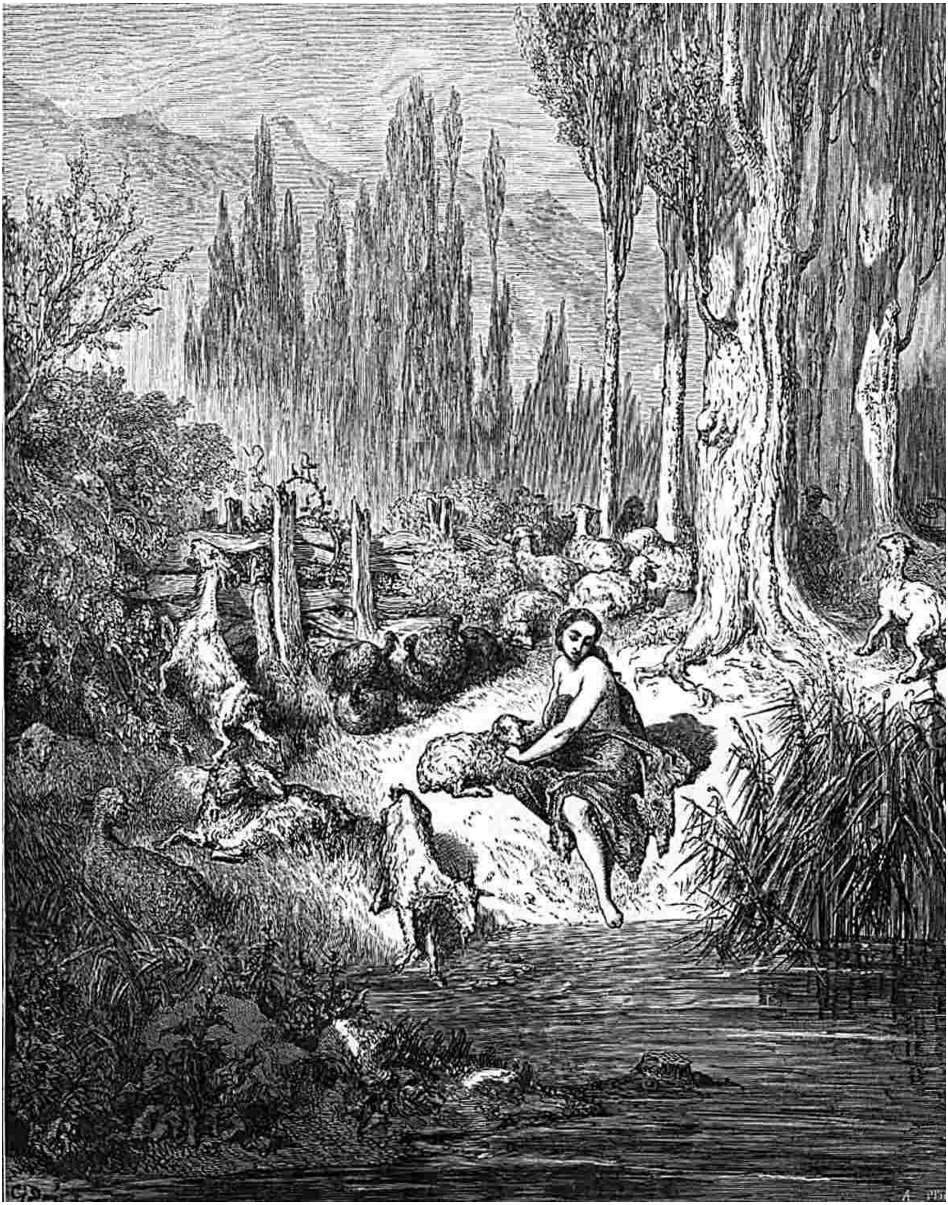

avlsgården, var hun dog nødsaget til igen at tage sit afskyelige æselskind på.

Til al god lykke var den næste dag en helligdag, og så havde hun god tid til at få sin kuffert frem; hun ordnede hele sin påklædning, pudrede sit hår og tog sin kjole af vejrligets farve på. Hendes kammer var så lille, at den dejlige kjoles slæb ikke engang kunne udfolde sig der. Den smukke prinsesse spejlede sig og beundrede sig selv, og det med god grund. For at more sig, besluttede hun af og til på helligdagene at tage sine prægtige kjoler på, hvilket hun også nøjagtigt udførte. Med beundringsværdig kunst satte hun blomster og diamanter i sit smukke hår, og tit og mange gange sukkede hun over ikke at have andre vidner til sin skønhed end sine får og kalkuner, der elskede hende lige så meget med det fæle æselskind, hvoraf man i forpagtergården havde givet hende navn.

Da Æselskind på en helligdag havde iført sig solkjolen, kom kongens søn, som denne gård tilhørte, for at hvile sig der efter jagten. Prinsen var ung, smuk og beundringsværdigt velskabt; hans forældre, kongen og dronningen, elskede ham højt, og folket tilbad ham. Man bød den unge prins et landligt måltid, som han modtog; derpå gav han sig til at gå omkring i alle baggårdene og alle deres kroge.

Da han således løb omkring fra det ene sted til det andet, kom han ind i en mørk gang, ved enden af hvilken han så en tillukket dør. Af nysgerrighed kiggede han ind ad nøglehullet. Men hvor forbavset blev han ikke ved at se prinsessen så dejligt og så rigt påklædt, der ved sin ædle og beskedne holdning måtte forekomme ham en guddom! Den følelses voldsomhed, som i dette øjeblik betog ham, havde nær bragt ham til at sprænge

døren, hvis ikke den ærefrygt, som denne henrivende kvinde indgød ham, havde afholdt ham derfra.

Han fjernede sig kun med overvindelse fra den lille og skumle gang; men det var også kun for at skaffe sig underretning om, hvem den dame var, der boede i hint lille kammer. Man sagde ham, at det var en skuretøs, som man kaldte Æselskind, fordi hun svøbte sig i et sådant skind; og at hun var så smudsig og snavset, at ingen så til hende eller talte til hende, og at man kun af medlidenhed havde taget hende til at vogte fårene og kalkunerne.

Prinsen var ikke tilfreds med denne forklaring; han indså nok, at disse grove folk ikke vidste bedre, og at det var til ingen nytte at udspørge dem. Han kom tilbage til sin faders slot mere forelsket, end det er til at sige, da han uafladeligt havde for øje det skønne billede af denne guddom, som han havde set gennem nøglehullet. Han fortrød, at han ikke havde banket på døren, og lovede sig selv en anden gang ikke at forsømme det.

Men på grund af hans heftige forelskelse kom hans blod i en sådan bevægelse, at han samme nat faldt i en frygtelig feber, så han snart var nær sit yderste. Dronningen, hans moder, som ikke havde flere børn end ham, blev fortvivlet over, at alle lægemidler var uden virkning. Forgæves lovede hun lægerne den rigeste løn; de anvendte også al deres kunst, men ingenting helbredte prinsen.

Til sidst anede de, at en dødelig sorg måtte være grunden til hele denne forstyrrelse af hans helbred; de meddelte dronningen deres mening, og hun, fuld af ømhed for sin søn, besvor ham at sige hende grunden til hans sygdom. Skulle det endog gælde afståelsen af kronen til ham, så ville kongen, hans fader, uden anger stige ned fra tronen og lade ham tage sæde der. Hvis han

endelig havde kærlighed til en eller anden prinsesse, selv om man var stedet i krig med hendes fader, ja selv om man havde retfærdig grund til at beklage sig, så ville man ofre alt for at få, hvad han attråede. Til sidst besvor hun ham dog ikke at gå hen at dø, e tersom hans forældres liv var a hængigt af hans. Dronningen sluttede ikke denne rørende tale uden at væde prinsens ansigt med en strøm af tårer.

Med en meget svag stemme sagde prinsen endelig til hende: "Deres Majestæt! jeg er ikke så vanartet, at jeg skulle attrå min faders krone; Himlen give, at han må leve mange år, og at han i lang tid må se mig som den troeste og underdanigste af hans undersåtter! Angående de prinsesser, som De tilbyder mig, må jeg sige Dem, at jeg endnu ikke har tænkt på at gifte mig; men De begriber vel, at da jeg i ét og alt underkaster mig Deres vilje, vil jeg stedse adlyde Dem, hvad det så end skulle koste mig."

"Ak, min søn!" svarede dronningen, "intet vil være os for kostbart til at frelse dit liv; men, min kære søn! frels mit og din faders liv ved at sige os rent ud, hvad du begærer, og vær fuldkommen overbevist om, at det skal blive dig indrømmet."

"Nu vel, Deres Majestæt!" sagde han, "siden det da er min pligt at åbenbare Dem min hemmelige tanke, så vil jeg adlyde; det ville være en forbrydelse af mig at udsætte for fare to væsener, som er mig så kære. Ja, min moder! Jeg ønsker, at Æselskind skal bage mig en kage, og at man skal bringe mig den, når den er færdig."

Dronningen, forundret over dette sære navn, spurgte, hvem denne Æselskind var.

En af hoffolkene, som hændelsesvis havde set denne pige, sagde: "Deres Majestæt! det er det grimmeste dyr efter ulven,

hun er sort i huden og meget snavset, hun bor i Deres avlsgård, hvor hun vogter kalkunerne."

"Det er lige meget," sagde dronningen; "på hjemvejen fra jagten har min søn måske spist noget, som hun har bagt. Det er jo kun en sygelig grille; kort sagt, jeg befaler, at Æselskind, siden hun nu hedder således, hurtigt skal bage ham en kage."

Man skyndte sig ud til avlsgården, man lod Æselskind kalde og befalede hende at gøre sit bedste ved at bage en kage til prinsen.

Nogle forfattere påstår, at i samme øjeblik, som prinsen kiggede gennem nøglehullet, havde Æselskind bemærket det, og at hun siden havde set ud af sit lille vindue og fået øje på den unge, smukke og velskabte prins, så at hans billede dvælede hos hende, og dette minde ofte havde kostet hende nogle suk.

Hvorledes det end forholder sig, om hun havde set ham, eller kun hørt ham omtale med berømmelse, nok er det, Æselskind var henrykt over at kunne finde et middel til at blive kendt. Hun indelukkede sig i sit lille kammer, afkastede det stygge skind, vaskede sit ansigt og sine hænder, krøllede sit blonde hår, tog et smukt livstykke og skørt af sølvbrokade på og gav sig til at lave den forlangte kage, hvortil hun tog det fineste mel, æg og frisk smør. Om det var med forsæt eller af vanvare, nok er det, medens hun æltede, gled en ring, som hun havde på fingeren, af i dejen og blev der. Så snart kagen var bagt, svøbte hun sig i sit hæslige skind, overleverede kagen til officeren og spurgte ham tillige, hvorledes prinsen befandt sig; men denne herre værdigede hende ikke et svar og skyndte sig at bringe prinsen kagen.

Med stor begærlighed tog han den af officerens hånd og spiste den med en sådan livlighed, at lægerne, der var til stede, ikke

kunne lade være at ytre, at dette raseri ikke var noget godt tegn. Prinsen var virkelig nær ved at kvæles ved ringen, som befandt sig i en mundfuld; men han fik den behændigt ud af munden, og hans grådighed e ter kagen sagtnedes, medens han undersøgte denne smukke smaragd, som var indfattet i en guldring, hvis omfang var så snævert, at han indså, at den kun kunne passe på den smukkeste lille finger i verden.

Han kyssede den tusinde gange, skjulte den under sit hovedgærde og tog den frem hvert øjeblik, når han troede at være uset. Han pinte sig med at finde på midler til at få den kvinde at se, til hvis finger ringen kunne passe; men hvis han forlangte at se Æselskind, som havde bagt den kage, han havde bestilt, var han bange for, at man ikke ville lade hende hente. Han turde heller ikke fortælle, hvad han havde set gennem nøglehullet, af frygt for, at man skulle gøre sig lystig over ham og antage ham for en sværmer.

Alle disse forestillinger pinte ham i den grad, at feberen tog til i styrke; og da lægerne ikke mere vidste, hvad de skulle gøre, erklærede de dronningen, at prinsens sygdom hidrørte fra forelskelse.

Dronningen skyndte sig til sin søn tillige med kongen, der var utrøstelig og bedrøvet råbte: "Min kære søn! sig os, hvem den kvinde er, som du vil have; vi sværger dig, at du skal få hende, om hun så var den usleste slavinde."

Dronningen omfavnede ham og stadfæstede kongens ed.

Dybt rørt ved sine forældres tårer og kærtegn, sagde prinsen: "Kære fader og kære moder! jeg har ikke i sinde at indgå en forbindelse, som kunne mishage Dem. – Og til bevis på, at det er sandt," vedblev han, idet han fik smaragden frem, "skal det tjene, at jeg vil ægte den, som denne ring passer, hvordan hun så ellers

er; for det er ikke sandsynligt, at den, der har en så smuk finger, kan være en plump tøs eller en bondepige."

Kongen og dronningen tog ringen, undersøgte den nysgerrigt og mente ligesom prinsen, at denne ring kun kunne passe en eller anden pige af god familie.

Da kongen havde omfavnet sin søn og besvoret ham at sørge for sit helbred, gik han bort og befalede sine herolder til trommers, fløjters og trompeters klang at udråbe i hele byen, at enhver kvinde kunne komme til slottet for at prøve en ring, og at den, som ringen rigtigt passede, skulle ægte tronarvingen.

Først kom da prinsesserne, dernæst hertuginderne, marquiserne og baronesserne; men de kunne spare sig ulejligheden med at klemme deres fingre tynde, ingen af dem kunne få ringen på. Man kom nu til borgerdøtrene; men så smukke disse end var, så havde de alle for tykke fingre. Til sidst kom man da til kammerpigerne; men det gik dem ikke bedre. Prinsen, som nu befandt sig ret vel, foretog selv prøven. Der befandtes ingen, som med held havde prøvet ringen, og nu forlangte prinsen, at man skulle hente kokkepigerne, bryggerpigerne og fårevogterskerne, og man fik dem alle hentet, men deres fingre var så tykke, røde og korte, at de i det højeste kunne få neglen ind.

Prinsen spurgte: "Har man også hentet denne Æselskind, som forleden dag bagte mig en kage?"

De forsamlede gav sig til at le og sagde ham, at det ikke var sket, fordi hun var så urenlig og snavset.

"Hent hende på øjeblikket!" sagde kongen, "man skal ikke kunne sige, at jeg har undtaget nogen."

Med latter og spot skyndte man sig for at hente kalkunpigen.

Prinsessen, som havde hørt trommerne og våbenheroldernes

udråb, formodede nok, at hendes ring var anledningen til dette postyr. Hun elskede prinsen, og da den sande kærlighed er frygtsom og beskeden, var hun ua ladelig i skræk for, at en eller anden dame kunne have en lige så fin finger som hendes egen. Siden hun havde erfaret, at man søgte en finger, som hendes ring kunne passe til, var der, jeg ved ikke, hvad for et håb, der bragte hende til mere omhyggeligt at ordne sit hår og iføre sig sit smukke sølvbrokades livstykke tilligemed et skørt, besat med sølvkniplinger, hvori der var indfattet smaragder.

Så snart hun hørte dem banke på døren og kalde på hende for at bringe hende til prinsen, kastede hun rask sit æselskind om sig og åbnede døren. Hendes husfolk gjorde nar ad hende og fortalte hende, at kongen lod hende komme for at gifte hende med sin søn, og under idelig skoggerlatter førte de hende til prinsen.

Han blev selv meget forbavset ved at se denne piges naragtige påklædning, han kunne ikke få i sit hoved, at det var den samme, som han havde set så pragtfuld og så dejlig. Bedrøvet og forvirret ved så groveligt at have taget fejl, spurgte han hende: "Er det dig, som boer ved enden af den mørke gang i mejeriets tredje baggård?"

"Ja, det er, Deres Højhed!" svarede hun.

"Så vis mig din hånd," sagde han skælvende og med et dybt suk.

Hillemænd! hvem blev nu ikke forundret! Forundret blev kongen og dronningen såvel som alle kammerherrer og hoffolk, da de ud fra dette sorte og snavsede skind så en lille, fin hånd komme frem, hvid og rosenrød, på hvis lille, smukke finger ringen som ingenting passede.

Prinsessen gjorde en lille bevægelse, æselskindet faldt, og hun

stod der så henrivende dejlig, at prinsen, så svag han end var, knælede og omfavnede hendes knæ med en varme, som bragte hende til at rødme; men dette bemærkede man næppe, fordi kongen og dronningen kom til og omfavnede hende med hjertelig inderlighed og spurgte hende, om hun ikke nok ville ægte deres søn.

Forvirret ved de mange kærtegn og ved den kærlighed, som den smukke, unge prins ytrede hende, ville prinsessen netop til at takke dem, da pludselig salens loft åbnede sig, og feen Lilas dalede ned i en vogn, som var flettet af grene og blomster af det træ, hvis navn hun bar Note 1). Med uendelig ynde fortalte hun prinsessens historie.

Kongen og dronningen blev henrykte over at få at vide, at Æselskind var en højbåren prinsesse, og fordoblede deres kærtegn; men prinsen blev mere rørt ved Prinsessens dyd, og ved efterretningen om alt dette voksede hans kærlighed. Prinsens utålmodige længsel efter at ægte prinsessen var så stor, at han næppe indrømmede dem tid til at gøre de forberedelser, der passede sig for den fyrstelige ægtepagt.

Kongen og dronningen, som var aldeles indtagne af deres svigerdatter, vedblev at kærtegne hende og holdt hende uafladelig i deres arme.

Da hun havde erklæret, at hun ikke uden sin faders samtykke kunne ægte prinsen, så var også kongen, hendes fader, den første, man sendte en indbydelse, dog uden at sige ham, hvem bruden var. Dette havde feen Lilas, der med rette rådede for alt, fordret for følgernes skyld.

Der kom konger fra alle mulige lande, nogle i bærestole, andre i karrioler; de, som boede længst borte, kom ridende på

elefanter, tigre og ørne. Men den pragtfuldeste og mægtigste var prinsessens fader, som til alt held havde glemt sin usædelige kærlighed og ægtet en meget smuk enkedronning, der dog ikke havde skænket ham børn.

Prinsessen løb ham i møde; han genkendte hende straks og omfavnede hende med megen ømhed, førend hun kunne få tid til at knæle for ham.

Prinsens forældre forestillede deres søn for ham, og han overøste ham med venlighed.

Brylluppet blev holdt med al tænkelig pragt; men de unge ægtefolk, som meget lidt brød sig om alle disse herligheder, havde kun øje for hinanden.

Kongen, prinsens fader, satte samme dag kronen på sin søns hoved, og efter at have kysset hans hånd satte han ham, trods den velopdragne søns modstand, på tronen; og sønnen måtte jo adlyde.

Festlighederne i anledning af denne høje ægteforening varede næsten tre måneder; men de unge ægtefolk elskede hinanden så højt, at deres kærlighed ville have vedvaret endnu, hvis de ikke var døde hundrede år efter.

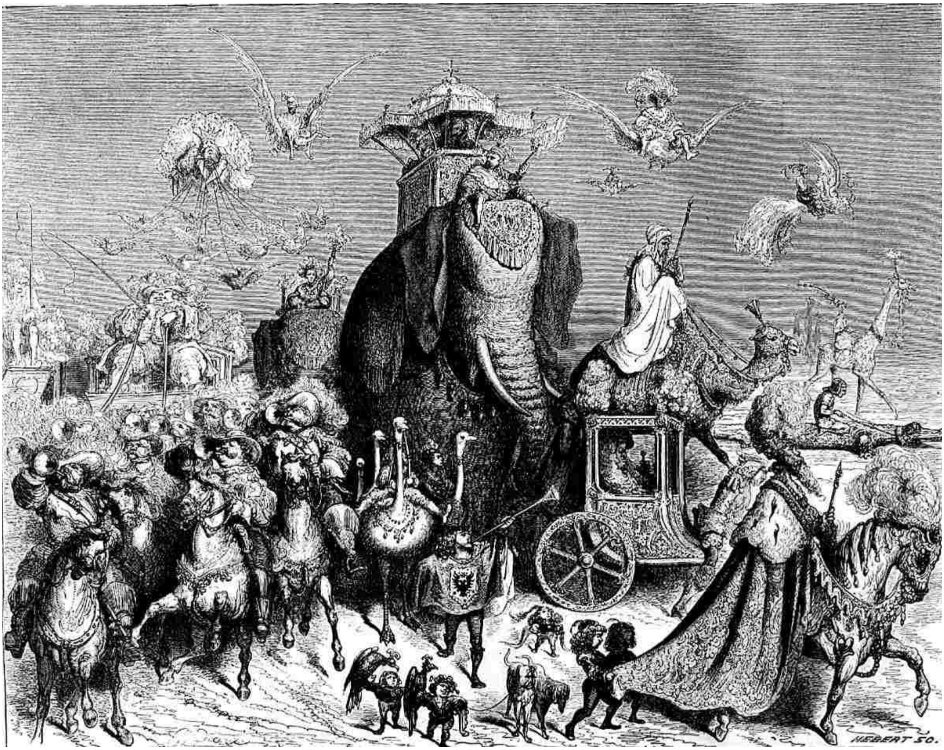

Feerne

Nu var der engang en enke, som havde to døtre. Den ældste lignede sin moder således i sind og skind, at når man så hende, så man moderen; begge var de så ubehagelige og så hovmodige, at ingen kunne holde ud at leve med dem. Den yngste datter, der i fromhed og retskaffenhed var sin faders udtrykte billede, var tillige en af de smukkeste piger, man kunne se. Da man naturligvis holder mest af sin lige, så var moderen også ganske forgabet i sin ældste datter, medens hun på den anden side havde en frygtelig modbydelighed for den yngre. Hun tvang denne til at spise i køkkenet og holdt hende uafladeligt til arbejde.

Blandt andet måtte den stakkels pige to gange om dagen gå en halv mil fra hjemmet for at hente vand, som hun bar i en stor krukke. Da hun engang var ved kilden, kom der en fattig kone hen til hende og bad hende om lidt at drikke. "Ja, gerne, min gode kone!" sagde den smukke pige, skyllede straks krukken, fyldte den på det smukkeste sted i kilden og holdt den for konens mund således, at hun kunne drikke med mere bekvemmelighed.

Da den gode kone havde drukket, sagde hun: "Du er så smuk, så from og så skikkelig, at jeg ikke kan afholde mig fra at give dig en foræring."

(For det var en fe, som havde påtaget sig en fattig landsbykones skikkelse for at se, hvor vidt den unge piges godhed ville gå.)

Feen vedblev: "Jeg skænker dig den gave, at ved hvert ord, du siger, vil der falde en blomst eller en ædelsten ud af din mund."

Da den smukke pige kom hjem, skændte hendes moder på hende, fordi hun kom så sent tilbage fra kilden.

"Jeg beder dig om forladelse, kære moder!" sagde den stakkels pige, "fordi jeg har været så længe ude," og idet hun sagde disse ord, faldt der to roser, to perler og to store diamanter ud af hendes mund.

"Hvad er det for noget?" sagde moderen ganske forbavset. "Jeg tror, der falder perler og diamanter ud af hendes mund! Hvad kommer det af, min datter?"

(Det var første gang, hun kaldte hende sin datter.)

Det stakkels barn fortalte naturligt og ligefremt, hvad der var hændt hende, og alt som hun talte, kom der en mængde diamanter.

"På min ære," sagde moderen, "jeg må også sende min datter derhen. Hør, Fanchon! ser du, hvad der falder ud af munden på din søster, når hun taler? Havde du ikke lyst til at besidde den samme gave? Du behøver kun at øse vand af kilden, og når så en fattig kone beder dig om lidt at drikke, skal du give hende det på en artig måde."

"Det ville klæde mig net," svarede den rå tøs, "at gå efter vand!"

"Jeg befaler dig at gå," vedblev moderen, "og det på øjeblikket!"

Så gik datteren da, men bestandig skændende. Hun havde taget med sig den smukkeste sølvflaske, som fandtes i huset.

Næppe var hun kommet til kilden, før hun så en pragtfuldt påklædt dame komme ud af skoven; damen nærmede sig og bad hende om lidt at drikke. Det var den samme fe, som havde vist sig for hendes søster, men som havde påtaget sig fyrstelig hold-

ning og klædedragt, for at se, hvor vidt denne piges uskikkelighed ville gå.

"Jeg skulle vel være kommet her," sagde den hovmodige tøs til hende, "for at give Dem vand? Å ja, jeg har udtrykkelig taget denne sølvflaske med for at fruen kunne få noget at drikke. Lad så gå, og drik selv af den, hvis De har lyst!"

"De er ikke meget artig," svarede feen, dog uden at blive vred. "Nu vel! Siden De er så lidt forekommende, skænker jeg Dem den gave, at ved hvert ord, De siger, skal der komme en snog eller en skrubtudse ud af Deres mund."

Så snart hendes moder fik øje på hende, råbte hun til hende: "Nå da, min datter?"

"Nå da, min moder!" begyndte den rå tøs, og i det samme spyttede hun to snoge og to skrubtudser ud.

"Min gud!" Råbte moderen, "hvad er det for noget? Det er bestemt hendes søster skyld i, og hun skal betale mig det!" og så løb hun ud for at banke hende.

Det stakkels barn flygtede og tog sin tilflugt til den nærliggende skov.

Kongens søn, der netop kom fra jagten, mødte hende her, og da han syntes, hun var meget køn, spurgte han hende, hvad hun bestilte her ganske alene, og hvorfor hun græd.

"Ak, min herre! Det er, fordi min moder har jaget mig ud af huset."

Kongens søn, som så, hvorlunde der faldt fem-seks perler og lige så mange diamanter ud af hendes mund, bad hende sige ham, hvad dette kom af.

Hun fortalte ham da hele sit eventyr.

Kongens søn blev forelsket i hende, og da han betænkte, at en sådan gave var mere værd end alt, hvad en anden kvinde kunne

få i medgift, så førte han hende til sin faders, kongens, slot og giftede sig straks med hende.

Hvad hendes søster angår, så gjorde hun sig så forhadt, at hendes egen moder jog hende på døren; og efter at den ulykkelige pige havde løbet omkring uden at kunne finde nogen, der ville tage sig af hende, døde hun i en afkrog af en skov.

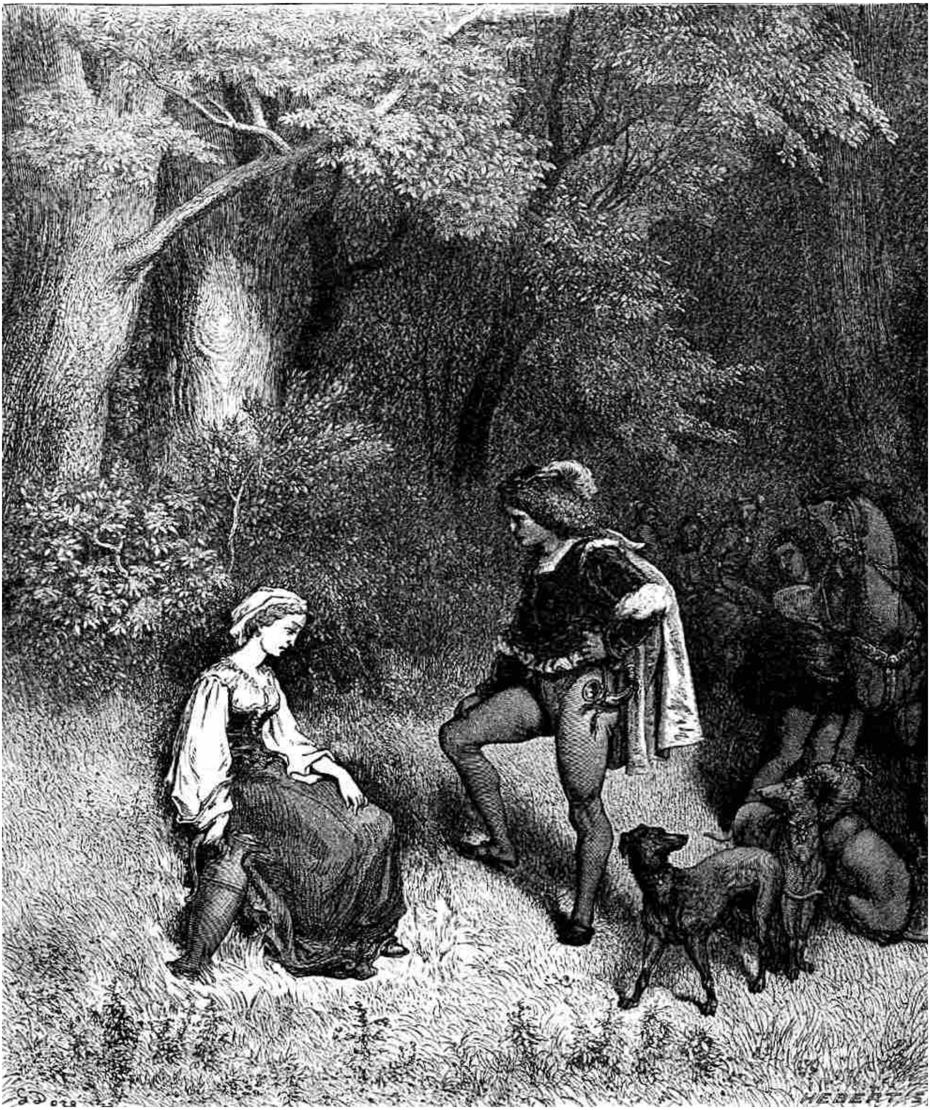

Blåskæg

Gud ved, hvor det var, men der var engang en mand, som havde smukke huse i byen og på landet, fade og tallerkener af guld og sølv, bohave med broderi, og forgyldte kareter; men ulykkeligvis havde denne mand et blåt skæg, hvilket gjorde ham så grim og så skrækkelig, at der ikke var nogen kvinde, hverken ung eller gammel, som ikke flygtede for ham.

En af hans naboersker, en fornem dame, havde to fuldendt skønne døtre. Han henvendte sig til hende, og forlangte en af dem til ægte, men overlod hende at vælge, hvem af dem hun ville give ham. Men ingen af dem ville vide af ham at sige, og den ene viste ham til den anden, da de ikke kunne overtale sig til at tage en mand med et blåt skæg. Hvad der især gjorde ham frastødende for dem, det var, at han allerede havde haft flere koner, og at man ikke vidste, hvor disse koner var blevet af.

For at stifte bekendtskab indbød han dem sammen med deres moder og tre eller fire af deres bedste veninder og nogle unge herrer fra nabolaget til et af sine landsteder, hvor man så tilbragte hele otte dage. Her bestilte man ikke andet end spadsere, tage på jagt, fiske, danse og spise og drikke. Man sov næsten ikke, og man tilbragte lystigt hele natten med skæmt og drilleri. Kort sagt, alt gik så godt, at den yngste begyndte at synes, at husets herre ikke mere havde blåt skæg, og at det var en meget brav mand.

Da man var kommet tilbage til byen, blev brylluppet holdt.

Efter en måneds forløb sagde Blåskæg til sin kone, at han var nødsaget til at gøre en mindst seks uger lang rejse ud i

provinserne i anledning af en vigtig sag. Men han bad hende at more sig godt, medens han var borte; hun skulle invitere sine gode veninder, tage med dem på landet, hvis hun havde lyst til det, og over alt have et godt bord. "Se her," sagde han til hende, "her har du nøglerne til to store møbelmagasiner, her nøglerne til de fade og tallerkener af sølv og guld, som ikke bruges hver dag; her er nøglerne til mine pengekister, som indeholder mit møntede guld og sølv; her er nøglerne til de små skrin, hvori jeg har mine ædelstene; og her er hovednøglen til alle værelserne. Hvad denne lille nøgle angår, det er nøglen til det kabinet ved enden af den lange korridor i de underste værelser. Luk op over alt og se dig om over alt; men med hensyn til det lille kabinet, så forbyder jeg dig at gå derind, og mit forbud er af den natur, at hvis du muligvis skulle åbne kabinettet, så kan du vente alt af min vrede."

Hun lovede nøjagtigt at iagttage alt, hvad han nu havde befalet hende; og efter at have kysset hende, steg han til vogns og begav sig på vej.

Hendes naboersker og gode veninder ventede ikke på, at man skulle hente dem til besøg hos den nygifte kone, så utålmodige var de efter at se alle de rigdomme i hendes hus, men havde ikke vovet at komme der, medens ægtemanden var hjemme, på grund af hans blå skæg, som kysede dem. Nu havde de straks travlt
med at bese salene, kabinetterne, klædekamrene, af hvilke det ene var smukkere og rigere end det andet. Så gik de op i møbelmagasinerne, hvor de ikke noksom kunne beundre den store mængde skønne tæpper, senge, sofaer, dragkister, lysekroner, borde og spejle, hvori man kunne se sig fra top til

tå, og hvis rammer, nogle af glas, andre af sølv, og med rig forgyldning, var noget af det smukkeste og prægtigste, man nogensinde havde set.

De holdt ikke op med at overdrive og misunde deres venindes lykke; men hun morede sig ikke ved at se alle disse skatte, da hun var pint af utålmodighed efter at åbne kabinettet i det underste stokværk. Hendes nysgerrighed blev hende så stærk, at hun, uden at betænke, hvor uartigt det var at forlade sit selskab, steg ned ad en skjult trappe, og det i sådan hast, at hun et par gange var nær ved at brække halsen. Da hun stod ved kabinettets dør, standsede hun et øjeblik, idet hun tænkte på sin mands forbud og overvejede, at der måske kunne times hende en ulykke ved at have været ulydig. Men fristelsen var så stærk, at hun ikke kunne overvinde den; hun tog den lille nøgle frem og åbnede skælvende kabinettets dør.

I begyndelsen kunne hun intet se, fordi alle vinduerne var tæt lukkede; men efter nogle øjeblikkes forløb opdagede hun, at hele gulvet var dækket med størknet blod, hvori flere døde kvinders legemer spejlede sig, som var hængt op langs væggene; det var alle de kvinder, som Blåskæg havde ægtet og siden dræbt, den ene efter den anden. Hun var nær ved at dø af skræk, og nøglen til kabinettet, som hun havde taget ud af låsen, faldt på gulvet.

Da hun en smule var kommet til besindelse, tog hun nøglen op, lukkede døren og gik op i sit værelse for at fatte sig noget; men det lykkedes hende ikke, så oprørt som hun var. Da hun så, at der var kommet en plet blod på kabinettets nøgle, forsøgte hun et par gange at tørre den af, men blodet forsvandt ikke. Det hjalp ikke, at hun vaskede den, ja det var til ingen nytte at gnide den med sand eller grus, blodet sås bestandigt, for nøglen

var fortryllet, så det var umuligt aldeles at få den ren. Når man havde fået blodet bort på den ene side, så sad det på den anden.

Blåskæg kom tilbage fra sin rejse samme aften og sagde, at han undervejs havde fået breve, som underrettede ham om, at den sag, han var rejst i anledning af, var blevet afgjort til hans fordel. Hans kone gjorde alt muligt for at vise ham, hvor henrykt hun var over hans hurtige tilbagekomst.

Næste dag forlangte han nøglerne af hende, og hun gav ham dem, men med en så skælvende hånd, at han uden møje kunne gætte sig til, hvad der var sket.

"Hvoraf kommer det," sagde han, "at nøglen til kabinettet ikke er blandt de andre?"

"Jeg må sagtens", sagde hun, "have ladet den ligge oppe på mit bord."

"Forsøm så ikke," sagde Blåskæg, "at fly mig den snart."

Efter flere opsættelser måtte hun bringe nøglen.

Da Blåskæg havde betragtet den, sagde han til sin kone: "Hvorledes er der kommet blod på denne nøgle?"

"Det ved jeg ikke," svarede den stakkels kone, blegere end døden.

"Du ved det ikke?" vedblev Blåskæg. "Ja, så ved jeg det. Du har villet gå ind i kabinettet? Godt, min frue! De skal komme derind og få Deres plads ved siden af de andre damer, som De der har
set."

Hun kastede sig for sin mands fødder, græd og bad ham om nåde med kendetegn på en sand fortrydelse og anger over, at hun havde været ulydig. Hun ville have rørt en sten, så smuk og

bedrøvet som hun var; men Blåskæg havde et hjerte, som var hårdere end en klippe.

"De må dø, frue!" sagde han, "og det straks."

"Siden jeg skal dø," svarede hun og så på ham med tårefyldte øjne, "så forund mig en kort frist for at bede til Gud."

"Jeg indrømmer Dem et halvt kvarter," svarede Blåskæg, "men ikke et øjeblik mere."

Da han var gået fra hende, kaldte hun på sin søster og sagde til hende: "Min søster Anna!" – det var hendes navn – "jeg beder dig gå op, højt op i tårnet for at se, om ikke mine brødre kommer; de har lovet at besøge mig i dag; og hvis du ser dem, så gør tegn til dem, at de skal skynde sig."

Søster Anna steg op i tårnet; den stakkels ulykkelige råbte af og til: "Anna, min søster Anna! ser du ingen komme?"

Og søster Anna svarede hende: "Jeg ser ikke andet end solen, som skinner, og græsset, som er grønt."

Blåskæg, som stod nede med et stort sværd i sin hånd, råbte imidlertid af alle kræfter; "Kom straks herned, eller jeg kommer op."

"Endnu et øjeblik, hvis du tillader!" svarede hans kone og råbte så med dæmpet røst: "Anna, min søster Anna! ser du ingen komme?"

Søster Anna svarede: "Jeg ser ikke andet end solen, som skinner, og græsset, som er grønt."

"Kom dog straks ned," råbte Blåskæg, "eller jeg kommer derop."

"Nu kommer jeg," svarede hans kone; og så råbte hun: "Anna, min søster Anna! ser du ingen komme?"

PISAN

Søster Anna svarede: "Jeg ser en stor støvsky, som rejser sig hist ude."

"Er det mine brødre?"

"Ak nej, min søster! jeg ser kun en flok får."

"Vil du ikke komme herned?" skreg Blåskæg.

"Endnu et lille øjeblik!" svarede hans kone, og derpå råbte hun: "Anna, min søster Anna! ser du ingen komme?"

Søster Anna svarede: "Jeg ser to riddere, som kommer herhid; men de er endnu langt borte."

"Gud være lovet!" råbte hun et øjeblik efter, "det er vore brødre. Jeg gør af al magt tegn til dem, at de skulle skynde sig."

Blåskæg gav sig nu til at skrige så højt, at hele huset skælvede ved det.

Den stakkels kone gik ned og kastede sig, svømmende i tårer og med udslaget hår, for hans fødder.

"Det hjælper dig ikke," sagde Blåskæg, "du må dø!"

Så greb han hende i håret med den ene hånd og løftede sværdet i vejret med den anden for at hugge hovedet af hende.

Den stakkels kone vendte sig imod ham og så på ham med døende øjne, og bad ham skænke hende et lille øjeblik, for at hun kunne samle sine tanker.

"Nej, nej, giv dig kun Gud i vold!" sagde han og hævede sin arm – –

I dette øjeblik bankede det så stærkt på porten, at Blåskæg pludselig standsede. Porten gik op, og straks så man to riddere komme ind, som med kården i hånden fo'r løs på Blåskæg. Han så, at det var hans kones brødre, den ene dragon, den anden musketer, så at han straks tog flugten for at frelse sit liv; men

begge brødrene fulgte ham i hælene og fik fat på ham, før han kunne nå trappen. De jog ham deres kårder tværs igennem livet og slap ham først, da han var død.

¨Den stakkels kone var næsten lige så død som sin mand og havde ikke kra t til at rejse sig for at omfavne sine brødre.

Da det befandtes, at Blåskæg ingen arvinger havde, så blev på den måde hans kone ejerinde af alle hans rigdomme. En del af disse anvendte hun til at gi te sin søster Anna med en ung adelsmand, som længe havde elsket hende; for en anden part købte hun kaptajnspatenter til sine to brødre; det øvrige beholdt hun selv og gi tede sig med en meget brav mand, som fik hende til at glemme den onde tid, hun havde tilbragt hos Blåskæg.

Om "Gåsemors eventyr"

Forfatter: Charles Perrault (1628-1703).
Org.titel: *Histoires, ou Contes du temps passé, avec des moralitez.* C. Barbin, Paris 1697.
Denne udgave efter: *Eventyr af Charles Perrault, med Billeder af Gustave Doré.* Paa Dansk ved Christian Winther. Forlagsbureauet i Kjøbenhavn. (O. H. Delbanco. G. E. C. Gad. Gyldendalske boghandel. C C Lose). København 1873.
Oversætter: Christian Winther (1796-1876).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Gustave Doré (1832-1883) til eventyret om Rødhætte og ulven. Øvrige illustrationer er ligeledes af Gustave Doré.

ISBN 978-87-7628-238-7
2. udgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-483-2 (Ølstykke 2016)

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Det træ, hvis navn hun bar: Lilas = fransk for syren (Syringa vulgaris)